

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางวรรณ หมดแห่ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร

โดย
นางวรรณ หมดแห่ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**ADMINISTRATORS' ROLE AFFECTING STUDENT'S ADMINISTRATION
OF PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK**

**By
Wanna Mardtheg**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ” เสนอโดยนางวรรณมา หมาดเท่ง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรวรรณ คงคล้าย)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์วัลลยุทธ อติพัฒน์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
...../...../.....

48252315 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหาร , การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

นางวรรณมา หมาดเท่ง : บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.ศรียา สุขพานิช, ผศ.ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เงินอักษร และ ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์. 142 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 2) การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 และ 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม 1 คน รวมทั้งสิ้น 618 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร ตามแนวคิดของแฟรเรน และ เคย์ (Farren and Kaye) และการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา
2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และขั้นการประเมินผลการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้ให้คำปรึกษา และด้านผู้คาดการณ์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ในภาพรวม

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.....2.....3.....

48252315 MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : ADMINISTRATOR'S ROLE/ STUDENT'S ACTIVITIES ADMINISTRATION

WANNA HMADTENG : ADMINISTRATORS' ROLE AFFECTING STUDENT'S ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK. THESIS ADVISORS : SARIYA SUKHABANIJ, Ph.D., ASST. PROF. MAJ. NOPADOL CHENAKSARA, RTAR, Ph.D. AND ASST. PROF. PRASERT INTARAK, Ed.D. 142 pp.

The purposes of this research were to find : 1) the administrators' role of private school in Bangkok Education service area office 3, 2) the student's activities administration of private school in Bangkok Education service area office 3, and 3) the administrators' role affecting student's activities administration of private school in Bangkok Education service area office 3. The samples in this research were 103 private schools in Bangkok Education service area office 3. The 618 respondents were comprised of six persons in each school : an administrator, two assistant administrators, a counseling teacher, a boy/girl scout teacher and a club teacher. A questionnaire instrument was employed regarding to the administrators' role by the Faren's and Kaye's concepts, and the student's activities administration by the concept of Ministry of Education. The statistical analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The results were found that:

1. The administrator's role of private school in Bangkok Education service area office 3, was high in overall view and in each aspects – by facilitator, evaluator, promoter, predictor and counselor following respectively.

2. The student's activities administration of private school in Bangkok Education service area office 3, was high in overall view and in each aspects – by readiness, student's activities performance and student's activities evaluation following respectively.

3. The administrator's roles in facilitator, promoter, evaluator, counselor and predictor affected student's activities administration of private school in Bangkok Education service area office 3, in overall view.

Department of Education Administration Graduate school, Silpakorn University Academic Year 2008

Student's signature

Thesis Advisor's signature 1.....2.....3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช ประธานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ ดร.วัชনীย์ เชาว์ดำรง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์วัลลภชร อดิพัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษามาเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและอาจารย์ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทบาทของผู้บริหาร.....	13
ความหมายของบทบาท.....	13
ความหมายของผู้บริหาร.....	14
ลักษณะของบทบาท.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร.....	18
การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	30
ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	30
ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	32
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	34
หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	34
ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	35
เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	35

บทที่	หน้า
แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน...	36
ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	37
ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ประเภท.....	37
การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา.....	38
แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนว.....	45
แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....	52
แนวทางการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน.....	58
ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
งานวิจัยในประเทศ.....	64
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	70
สรุป.....	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	74
ระเบียบวิธีวิจัย.....	75
แผนแบบการวิจัย.....	75
ประชากร.....	75
กลุ่มตัวอย่าง.....	76
ผู้ให้ข้อมูล.....	76
ตัวแปรที่ศึกษา.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
การสร้างเครื่องมือ.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	81
สรุป.....	82

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3	86
ตอนที่ 3 การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3.....	92
ตอนที่ 4 บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3.....	97
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	106
การอภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	111
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	111
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและหนังสือขอความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือ.....	119
ภาคผนวก ข รายชื่อกลุ่มทดลองเครื่องมือและหนังสือขอทดลองเครื่องมือ.....	122
ภาคผนวก ค รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	125
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	129
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	133
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	33
2	การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	39
3	แสดงประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	77
4	จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะ เวลาการดำรงตำแหน่ง.....	84
5	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม.....	86
6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้อำนวยการ.....	87
7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้ประเมิน.....	88
8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้คัดการณ์.....	89
9	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้ให้คำปรึกษา.....	90
10	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน.....	91
11	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม.....	92

ตารางที่	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม.....	93
13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	94
14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	95
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารจัดการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3.....	97
16 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของบทบาทของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot}).....	98
17 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม (Y_1)	100
18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน (Y_2).....	101
19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการประเมินผลการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3).....	103

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นฝ่ายผลิตบุคลากรในสาขาต่าง ๆ ให้มีคุณสมบัติตามความต้องการของผู้ใช้เพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สามารถนำความรู้ไปปรับให้เข้ากับสังคมและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวก ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐที่จะต้องรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและพอเพียง เพราะข้อจำกัดด้านทรัพยากร รัฐจึงต้องเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาแต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตที่รัฐกำหนด โดยได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (4) บัญญัติไว้ว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ¹

บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาได้ยิ่งประโยชน์ให้แก่สังคมไทยมาช้านานแล้วโดยได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ ปัจจุบันเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกือบทุกประเภท โรงเรียนเอกชนกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และในเมืองใหญ่ ๆ จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาเอกชนเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยมีบทบาทและเป็นกำลังสำคัญในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง สถาบันการศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น เนื่องจากได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ปรับปรุงประสิทธิภาพมาตรฐานการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้าน การลงทุนทางการศึกษาของเอกชนนั้นนับเป็นความจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรของประเทศมีอยู่อย่างจำกัดและจำเป็นต้องนำไปใช้พัฒนางานด้านอื่น ๆ จึงทำให้รัฐไม่สามารถจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในวัยเรียนได้อย่างทั่วถึง นโยบายรัฐต่อการจัดการศึกษาของเอกชนภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาช่วยรัฐ

¹ชัยบุท วัชรานนท์, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตอักษร, 2550), 24.

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้กำกับดูแล ส่งเสริมการจัดการศึกษา รวมทั้งกำกับดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพและมีมาตรฐาน²

ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ได้ระบุถึงแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดำรง คือ ส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันวัฒนธรรม และสถาบันสังคมอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยรวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ⁴ กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนที่เป็นแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยึดหยุ่น ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมเมื่อผู้เรียนเรียนจบ 12 ปี กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นละ 3 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข จึงได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะ

² สวัสดิ์ อุดมโกษณ์, “นโยบายรับผิดชอบต่อการศึกษาของเอกชนภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ.” วารสารการศึกษาเอกชน 7,72 (มกราคม 2541) :8-9.

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ทิศทางสู่ความหวังและอนาคตของชาติ (ม.ป.ท.,2540),7,68.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรุงเทพมหานคร:พริกหวานกราฟฟิค,ม.ป.ป.),15-16.

กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งกำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ และกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ให้เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สร้างเสริมศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อคุณการการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างมีความสุขด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ⁵

การที่จะดำเนินการให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่หลักสูตรสถานศึกษา ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอน การใช้แหล่งเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้สู่ชุมชน นอกจากนี้ยังต้องระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้มีเทคนิคที่หลากหลาย การบริหารจัดการสอนของครูให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในทุกพื้นที่ การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา และการสร้างระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเรียนรู้⁶

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจึงควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัด ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านความพร้อม

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค,ม.ป.ป.),คำชี้แจง.

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน,ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 5 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ (กรุงเทพฯ มหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546),23.

ความต้องการ และเป็นไปได้ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง⁷

ปัญหาของการวิจัย

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบภารกิจในการจัดการศึกษา 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1-อนุบาล 3) ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) และประเภทอาชีวศึกษา คือ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับอุดมศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากข้อมูลสถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2549 (ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2549) มีจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงมัศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 3,306 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,906,299 คน มีจำนวนครูที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 106,650 คน และมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 58,711 ห้อง และครูต้องมีการกิจควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่การสอน คือ งานของฝ่ายบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป จึงทำให้ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนมีภาระงานมากจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลายโรงเรียนมีครูสอนไม่เพียงพอ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน สถานที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีบุคลากรจำนวนมากมีวุฒิการศึกษาและความเชี่ยวชาญไม่ตรงกับความสามารถ การจัดการครูทำหน้าที่การสอนไม่ตรงกับความรู้และความสามารถ และครูต้องรับผิดชอบในการสอนมากเกินไปไม่มีเวลาในการพัฒนางานด้านวิชาการ และเทคนิคการสอนใหม่ๆ⁸

จากสรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบแรก พ.ศ.2544-2548) สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาพรวมระดับประเทศ จำนวน 2,116 แห่ง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 2.

⁸ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, กระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2549 (ม.ป.ท., 2549), 1, 23.

การศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่าในด้านผู้บริหารที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน คือ การบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และในภาพรวมจากการประเมินทั้ง 3 ด้าน พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้งประเทศมีสถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 1,079 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.99⁹

การจัดการศึกษาในรูปแบบของเอกชนในกรุงเทพมหานคร แบ่งเขตพื้นที่ดูแลด้านการศึกษาออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา จากข้อมูลสถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2549 (ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2549) กรุงเทพมหานครมีจำนวน โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 737 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 389,129 คน มีจำนวนครูที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 26,764 คน และมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 12,390 ห้อง¹⁰ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงผลการประเมินเป็นรายเขตแล้วพบว่าการจัดการศึกษาเอกชนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 1-4 มีจำนวนทั้งสิ้น 133 แห่ง มีนักเรียนทั้งสิ้น 4,994 คน และมีครูจำนวนทั้งสิ้น 795 คน สรุปผลการประเมินในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 22.78 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 70.00 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 74.72 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 51.95 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 28.89 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 19.44 มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมี

⁹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.,ม.ป.ป.), 2 .

¹⁰ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน,กระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2549 (ม.ป.ท.,2549),1,23.

สุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนตรีและกีฬา ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 22.78 ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 25.56 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 19.72 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 23.16 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 9.44 และด้านครู มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 31.67 มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 30.56¹¹

จากรายงานผลการประเมินมาตรฐานภายนอกสถานศึกษา จะเห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ในภาพรวม และรายมาตรฐานสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้การรับรองมาตรฐาน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้เป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและควรหาแนวทางแก้ไขปัญหา และจากการศึกษาหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในผลของการบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียน ที่มีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 เพื่อจะได้นำมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 อันจะส่งผลถึงคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

¹¹สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.,ม.ป.ป.),5.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อทราบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
3. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับใด
3. บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ ในระดับปานกลาง
2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง
3. บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นการดำเนินการในลักษณะขององค์กรเชิงระบบ ซึ่งแกทซ์ และคานัน (Katz and Khan) ได้กล่าวถึงวิธีการในเชิงระบบว่ามีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) สภาพแวดล้อม (context) และข้อมูลย้อนกลับ (feedback)¹² ส่วนตัวป้อนในระบบการศึกษา คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ปัจจัยนำเข้าเหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ ซึ่งออกมาเป็นผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ดังนี้ ปกรณ ศรีคอนไผ่ ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารมี 6 ประการ คือ 1) บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน 2) บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3) บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ 4) บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน 5) บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือรวมสติปัญญาของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการบริหาร 6) บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและการควบคุมกำลังติดตามบุคลากร ใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ¹³ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ของ แลงลีย์ (Langley) คือ 1) มีหน้าที่จัดหาและจัดการเงินงบประมาณ 2) การกำกับและสนับสนุนการสอนของครู 3) เป็นผู้นำหลักสูตร 4) การบริการชุมชน 5) การรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนต่อผู้ปกครองและผลสำเร็จต่อผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป¹⁴ แฟเรน และ เคย์ (Farren and Kaye) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการที่สะดวก 2) ผู้ประเมิน 3) ผู้คาดการณ์ 4) ผู้ให้คำปรึกษา 5) ผู้

¹²Daniel Katz and Robert L. Khan, The Social Psychology of Organization, 2nd ed.(New York:John Wiley&Sons,1978),21.

¹³ปกรณ ศรีคอนไผ่, การพัฒนาครูและผู้บริหาร (นครปฐม:สถาบันพัฒนาผู้บริหาร ,2543),15.

¹⁴Robert W.Langley, Intermediate School Principal (New York : John Wiley & Son,2003),12.

ส่งเสริมสนับสนุน¹⁵ ส่วนการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บลูม (Bloom) ได้เสนอเกี่ยวกับเจตคติของครู 3 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้ด้วยความตั้งใจ 2) การตอบสนอง และ 3) การให้คุณค่า¹⁶ บรูเนอร์ (Bruner) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนด้วยวิธีการค้นพบ 5 ขั้นตอน คือ 1) ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นอยู่ในตนเอง 2) โครงสร้างของบทเรียนต้องจัดไว้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน 3) จัดลำดับความยากง่ายของบทเรียนให้เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม 4) ผู้สอนไม่ควรเน้นว่าการปฏิบัติที่ถูกต้องเท่านั้น 5) สร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน¹⁷ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศึกษาวิเคราะห์ 2) ขั้นการวางแผน 3) ขั้นปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นการประเมิน 5) ขั้นการปรับปรุง¹⁸ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน¹⁹ ดังแผนภูมิที่ 1

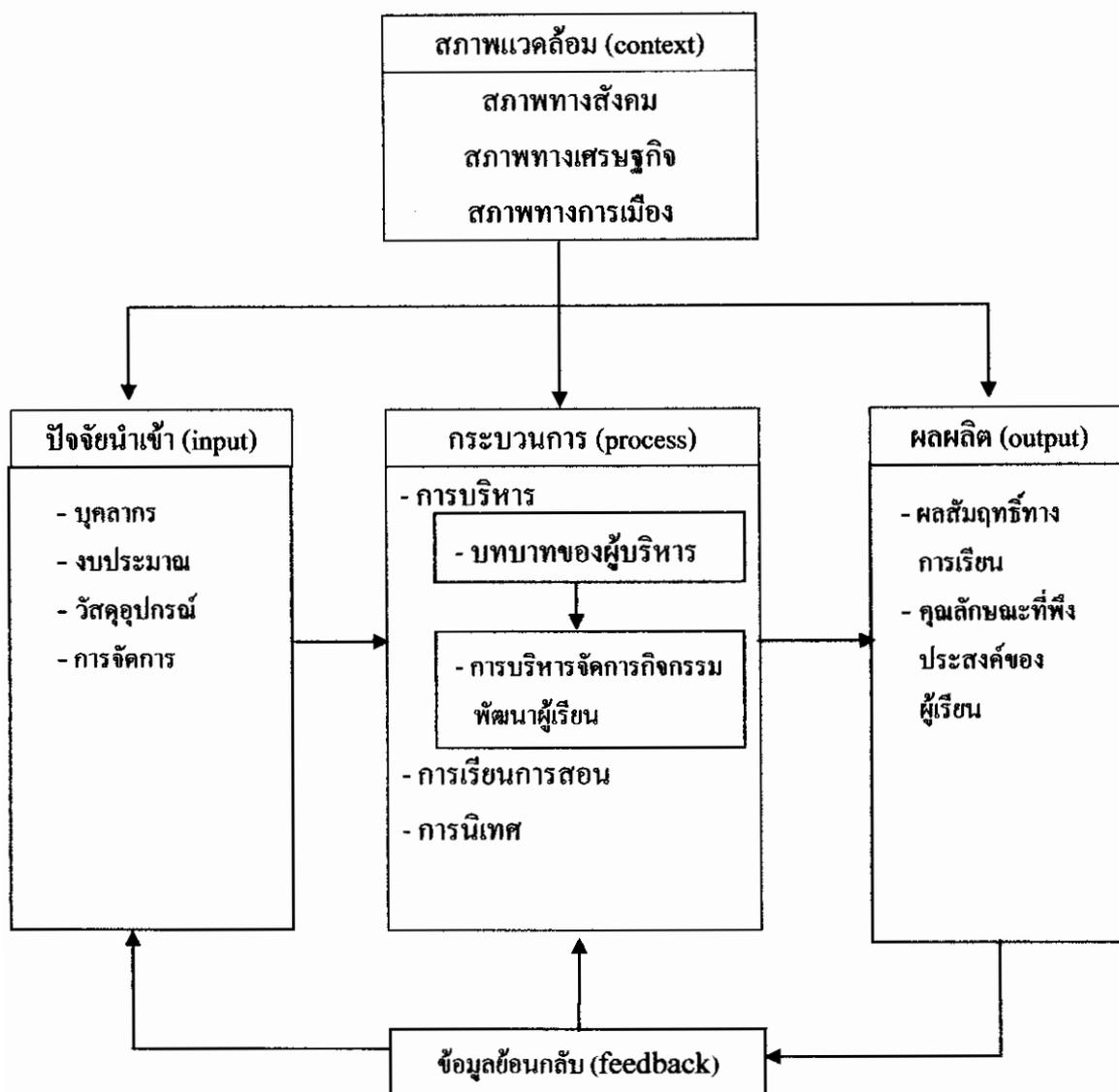
¹⁵Caela Farren and Beverly L. Kaye, "New skills for New Leadership Roles," in *The Leader of Foundation*, 3rd ed. (New York: The Drucker Foundation, 1996), 175-187.

¹⁶Bloom อ้างถึงใน รังสรรค์ จารุรักษ์, "เจตคติของครูเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 6-7.

¹⁷Jerome S. Bruner, *The Process of Education* (New York : Vintage Books, 1971), 112-120.

¹⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 23.

¹⁹กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 8-12.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

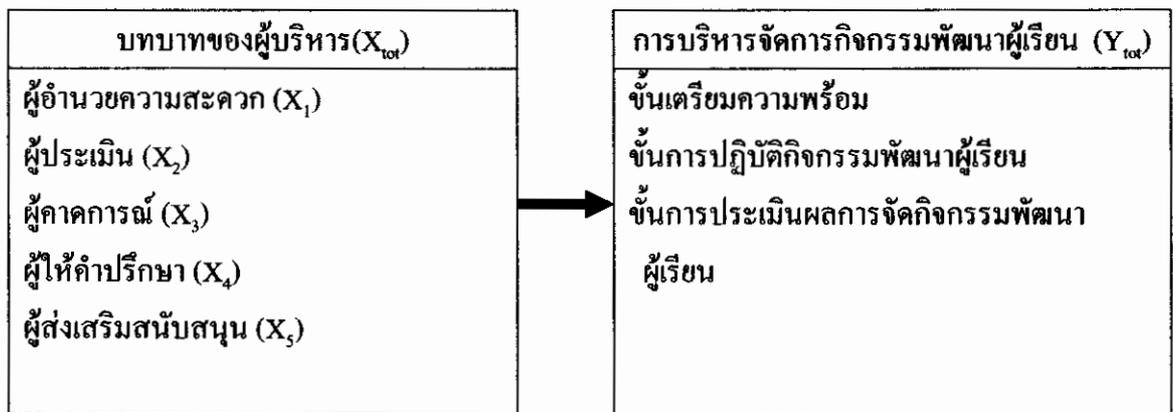
ที่มา : ประยุกต์จาก Daniel Katz and Robert L.Kahn, The Social Psychoiogy of Organization, 2nd ed.(New York : John Wiley & Sons,1978),21.

: Caela Farren and Beverly L. Kaye, "New skills for New Leadership Roles," in The Leader of Foundation, 3rd ed. (New York:The Drucker Foundation,1996),175-187.

: กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546),8-12.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารใช้แนวคิด ของ แฟร์เรน และเคย์ (Farren and Kaye) ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการ 2) ผู้ประเมิน 3) ผู้คาดการณ์ 4) ผู้ให้คำปรึกษา 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน²⁰ ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา ของ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน²¹ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Caela Farren and Beverly L. Kaye, "New skills for New Leadership Roles," in *The Leader of Foundation*, 3rd ed. (New York: The Drucker Foundation, 1996), 175-187.

: กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 8-12.

²⁰Caela Farren and Beverly L. Kaye, "New skills for New Leadership Roles," in *The Leader of Foundation*, 3rd ed. (New York: The Drucker Foundation, 1996), 175-187.

²¹กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 8-12.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะหรือความหมายของคำศัพท์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง การกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ และการกระทำที่แสดงออกที่เป็นผลจากความคิด ความเชื่อของผู้บริหาร และความมุ่งหวังของบุคคลอื่นที่คาดหวัง 5 ประการ ได้แก่ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัว และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ได้แก่ สถานศึกษาเอกชนที่อยู่ใน เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตคลองสาน เขตตลิ่งชัน เขตบางกอกน้อย เขตบางขุนเทียน เขตภาษีเจริญ เขตหนองแขม เขตราษฎร์บูรณะ เขตบางพลัด เขตจอมทอง เขตบางแค เขตทวีวัฒนา เขตทุ่งครุ และเขตบางบอน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ประกอบด้วยหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษาวิเคราะห์ งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอเนื้อหาสาระดังนี้ บทบาทของผู้บริหาร การบริหารจัดการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้บริหาร

ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กร มีบทบาทสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือ ล้มเหลวได้ เพราะผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนประติปของหน่วยงาน เป็นศูนย์รวมพลัง ของกลุ่มให้ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามถ้าผู้บริหารไม่มีประสิทธิภาพ ไม่รู้จัก บทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานและคน ย่อมทำให้องค์กรเกิด ความล้มเหลว ความสามารถของผู้บริหารมีส่วนสัมพันธ์กับปริมาณ และคุณภาพขององค์กรทั้งนี้ผู้ที่ จะมาเป็นผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน ต่อองค์กร และต่อความสำเร็จขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง

ความหมายของบทบาท

ราชบัณฑิตยสถาน ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคม กำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ²³

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล ให้นิยามว่า บทบาทหมายถึง การแสดงออกของ บุคคลในด้านที่เกี่ยวกับคำคุณลักษณะท่าทางการตอบสนองกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่า

²³ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2540), 315.

คนกำลังทำหน้าที่อะไร มีต่อเจ้าของตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร จึงอาจกล่าวได้ว่า “บทบาท” ก็คือการแสดงออกถึงฐานะตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมนั่นเอง”²⁴

อาคม วัชโรสง ได้กล่าวว่า บทบาทหมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่ง ควรประพฤติ ปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน ภารโรง ก็จะแสดงบทบาทไปตามที่ ตำแหน่งดังกล่าวต้องกระทำ โดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และตำแหน่ง²⁵

มิเชล (Michael) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่คนคาดหวังว่าผู้ครอง ตำแหน่งในกลุ่มหรือในองค์กรจะต้องแสดงหรือปฏิบัติ²⁶

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าบทบาท หมายถึง การแสดงออกหรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนด และ คาดหมายให้บุคคลกระทำ หรือสิ่งที่เราทำหน้าที่ที่เราต้องทำ เมื่อเราเป็นอะไรสักอย่างหนึ่งสิ่งที่เรา ทำต้องมาคู่กับสิ่งที่เราเป็น

ความหมายของผู้บริหาร

สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของ ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการ และทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของ สถานศึกษา เพื่อการพัฒนาเด็ก หรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจ และ วัตถุประสงค์ขององค์กร²⁷

²⁴ วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล, “สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย,” วารสารวิชาการ 3,5 (เมษายน 2544) : 41-51.

²⁵ อาคม วัชโรสง, หน้าที่ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา (สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2547), 71.

²⁶ Hogg A. Michael, Social Psychology (Texas : Argus Communications A Division of DLM, 1998), 150.

²⁷ อุทัย บุญประเสริฐ, หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : เอสดีเพรส, 2540), 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน²⁸

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาดำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน²⁹

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุมดูแล ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของบทบาท

สุรศักดิ์ ปาเฮ กล่าวว่าลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบว่าบทบาทมีอยู่หลายรูปแบบ หลายลักษณะ คือ

1. บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทสังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าพ่อแม่ต้องอบรมเลี้ยงดูลูก ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งงาน โดยชอบ เป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าอยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังนี้มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่คนได้รับทราบ

3. บทบาทตามอุดมคติของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ไม่ต้องไปใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และก็จะอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวัง

²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง,2545), 4.

²⁹ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 (โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว : กรุงเทพมหานคร,2549),3.

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามการคาดหวังของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเรา จะมีการเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลายอย่าง ดังนั้นเมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย³⁰

กลาสแมน (Glasman) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 บทบาทในฐานะนักการศึกษา (educator) ได้แก่

1. การเป็นผู้นำในการเรียนการสอนและการนำนวัตกรรมมาใช้
2. การพัฒนาเป้าหมายทางการศึกษาซึ่งคณะอาจารย์เห็นพ้องด้วย
3. การพัฒนาอาจารย์และข้าราชการ

กลุ่มที่ 2 บทบาทในฐานะผู้บริหาร (Administrator) ได้แก่

1. การแสวงหาการสนับสนุนจากชุมชนหรือแหล่งอื่น ๆ
2. ร่วมวางแผนกับคณะอาจารย์
3. ตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ของโรงเรียน

จากแนวคิดของกลาสแมน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารนั้นต้องมีทั้งบทบาทในฐานะนักการศึกษา คือเป็นผู้นำในการเรียนการสอนและการนำนวัตกรรมมาใช้ พัฒนาเป้าหมาย ทางการศึกษา และ

³⁰ สุรศักดิ์ ปาเฮ, “การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน,” วารสารวิชาการ 4,8 (มกราคม 2545): 25-31.

พัฒนาอาจารย์และข้าราชการ และมีบทบาทในฐานะผู้บริหาร คือ แสวงหา การสนับสนุนจากชุมชน หรือแหล่งอื่น ๆ ร่วมวางแผนกับคณะอาจารย์ และตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ของโรงเรียน³¹

กรีน (Green) กล่าวว่าผู้บริหารการศึกษานั้น ควรจะมีลักษณะของบทบาทที่สำคัญ 2 บทบาท คือ บทบาทที่ 1 บทบาทในฐานะผู้บริหารหรือผู้จัดการ และบทบาทที่ 2 บทบาทในฐานะ เป็นผู้นำ³²

ยุกต์ (Yukl) แบ่งลักษณะของบทบาทของผู้บริหาร โดยยึดพฤติกรรมกรรมการบริหาร ได้ 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ บทบาทการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ บทบาทในการให้การสนับสนุน และบทบาทการจัดความขัดแย้งและการสร้าง ทีมงาน

กลุ่มที่ 2 บทบาทในการให้และเสาะหาข้อมูล ได้แก่ บทบาทการติดตามบทบาทการให้ ข่าวสารข้อมูล และบทบาทการสร้างความชัดเจน

กลุ่มที่ 3 บทบาทในการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการวางแผนและจัดองค์การ บทบาท การปรึกษาและการมอบหมายงาน และบทบาทในการแก้ปัญหา

กลุ่มที่ 4 บทบาทในการใช้อิทธิพล ได้แก่ บทบาทการสร้างแรงจูงใจ และบทบาทการ ประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัล

นอกจากนี้ ยุกต์ (Yukl) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารกับผู้นำมีความแตกต่างกัน เช่น

1. ผู้บริหาร คือ บุคคลที่ใช้โครงสร้างเดิมขององค์การ หรือใช้กระบวนการบริหาร แบบเดิม โดยบริหารตามแบบที่เคยทำมา เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วผู้นำ คือผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มที่จะเปลี่ยน โครงสร้างขององค์การหรือปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้รักษาสถานภาพเดิมมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลง

³¹ Glasman อ้างถึงในภัทรา อารีย์, “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงาน กิจการนักเรียน” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 25-27.

³² Green อ้างถึงใน ภัทรา อารีย์, “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงาน กิจการนักเรียน” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 25-27.

2. ผู้บริหารมักสนใจในสิ่งที่เห็นผลในระยะสั้น แต่ผู้นำมักสนใจในสิ่งที่ให้ผลในระยะยาว ผู้บริหารมักจะสนใจในการทำให้ถูกต้องมากกว่าสนใจในการกระทำสิ่งที่ถูกต้องที่ควร แต่ผู้นำมักสนใจทำสิ่งที่ถูกต้อง ที่ควรทำมากกว่าการทำให้ถูกต้อง นั่นคือ ผู้บริหารมักจะห่วงใยกับการทำอะไรให้ถูกระเบียบ แต่ผู้นำมักจะแสวงหาโอกาสในการทำสิ่งที่ถูกต้องและควรทำเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าขององค์กร

3. การบริหารเป็นศิลปะของการจัดสรรทรัพยากรและใช้ทรัพยากรนั้นเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพอาจไม่ใช่ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำเป็นการกระตุ้นให้ทรัพยากรมนุษย์ มีจุดมุ่งหมายที่เป้าหมายขององค์กร โดยส่วนรวมมากกว่าเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มของบุคคล ศิลปะของการเป็นผู้นำคือการเกลี้ยกล่อม และ โน้มน้ำวชักจูงให้สมาชิกขององค์กรปรับเป้าหมายของตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร และให้สมาชิกทุ่มเทความพยายามของตนเพื่อความสำเร็จขององค์กร³³

จากแนวคิดของนักบริหารจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีลักษณะของบทบาทในการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงาน ไปในแนวเดียวกัน คือ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีหน้าที่ในด้าน การวางแผน กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาจัดระบบการดำเนินงานตามแนวทาง การปฏิรูป การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาตามแนวทางของ กระทรวงมหาดไทย

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

อุษณีย์ โพธิสุข ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้กุมบังเหียนแห่งความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจถึงหัวใจของการเรียนรู้ของเด็ก โดยอาจมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) วางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด 2) วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบายหลักที่วางไว้ เช่น บทบาทใหม่ของสถานศึกษา บทบาทของครู วิธีดำเนินการ เป็นต้น 3) สร้างกลไกในการจัดระบบการเรียนรู้ที่ครบวงจร ทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการจัดหลักสูตรใหม่ ระบบการวัดผล ประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 4) วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษา ทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้ให้ได้ มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ

³³ Yukl, อ้างถึงใน กัทร่า อารีย์, “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 25-27.

ของระบบการศึกษา 5) วางระบบการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและสิ่งที่เป็นความต้องการทางการศึกษา ของนักเรียน ทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา³⁴

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการวางแผนงานของโรงเรียน 2) จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานวิชาการ 3) กำกับติดตามและนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ 4) จัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน 5) จัดให้ครูผลิต จัดหาสื่อการเรียนและดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอน 6) จัดให้มีมุมหนังสือห้องสมุดให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียน 7) ให้โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล 8) ส่งเสริมและนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน 9) อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสรรอุปกรณ์ 10) ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการทุกด้าน 11) จัดให้มีการประเมินผลงานวิชาการทุกระยะเมื่อพบปัญหา จะได้ดำเนินการแก้ไข³⁵

วันทนา เมืองจันทร์ ได้วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำ 2) บทบาทในการดำเนินการ 3) บทบาทในการปรับปรุงเสริมแต่งให้ก้าวหน้า 4) บทบาทในฐานะนักพูดที่มีศิลป์และนักฟังที่ดี 5) บทบาทในฐานะผู้เข้าสังคมได้ดี 6) บทบาทในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน 7) บทบาทในการสร้างสรรค์ค่านิยม 8) บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ 9) บทบาทในการเป็นนักเปลี่ยนแปลงและพัฒนา 10) บทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์³⁶

³⁴ อุษณีย์ โพธิสุข, กลยุทธ์ทางการศึกษาผู้เรียนสำคัญที่สุด ในร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด, สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2543), 42.

³⁵ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, บริหารศาสตร์ ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง, เล่ม 5 (กรุงเทพมหานคร: คัมปายอิมเมจจิง, 2541), 129.

³⁶ วันทนา เมืองจันทร์, “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหารสถานศึกษา,” วิทยาจารย์ 99,5 (สิงหาคม 2543): 10-15.

ปกรณัม ศรีคอนไผ่ ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารไว้ 6 บทบาท คือ 1) บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน 2) บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3) บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ 4) บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน 5) บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือร่วมสติปัญญาของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการบริหาร 6) บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและการควบคุมกำกับติดตามบุคลากร ใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ³⁷

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบประกอบด้วยหลักการ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ

การที่สถานศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยของผู้บริหารก็ตาม จะต้องไม่ปฏิบัติหน้าที่เพียงเป็นผู้บริหารอย่างเฉยๆ หากแต่ต้องแสดงภาวะผู้นำของตนเองด้วย จึงจะประสบความสำเร็จ การเป็นผู้นำทางวิชาการจึงเป็นการสนับสนุนส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน คือ เอกลักษณะที่สำคัญของบรรดาโรงเรียนต่าง ๆ การเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวของนักเรียน สมาชิกในชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน คือ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การศึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพได้ โรงเรียนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาอบรมอย่างเป็นระบบแก่เด็ก เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม ดังนั้น โรงเรียนจึงไม่สามารถจัดการศึกษาหรือประสบความสำเร็จให้กับเด็กได้ครบทุกสิ่งทุกอย่าง การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กมิใช่อยู่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น ยังมีอยู่ในชุมชน ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในการให้ประสบการณ์ที่เป็นรากฐานของธรรมเนียม ประเพณี

³⁷ปกรณัม ศรีคอนไผ่, การพัฒนาครูและผู้บริหาร (นครปฐม:สถาบันพัฒนาผู้บริหาร, 2543), 15.

วัฒนธรรม และเจตคติแก่เด็ก โรงเรียนจะต้องพยายามหาวิธีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและเหมาะสมกับสภาพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอีกด้วย

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก

การเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านวิชาการ แหล่งเรียนรู้ตลอดจนการให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมการจัดบรรยากาศที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนการอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องใช้ จะใช้ได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านวิชาการ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. การประสานความสัมพันธ์

การประสานความสัมพันธ์ หมายถึงการที่ผู้บริหารมีการประสานความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก โรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงบทบาทดังนี้

4.1 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี

การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติได้ตอบกัน เป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างหนึ่งในองค์การทุกองค์การที่จะดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

4.2 การมีมนุษยสัมพันธ์

การบริหาร โรงเรียนให้สามารถดำเนินไปด้วยดีนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น ๆ ด้วย การแสดงออกทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้นำ และผู้นำในการปฏิบัติงานโรงเรียน คือ ผู้บริหารนั่นเอง ดังนั้นการที่ผู้บริหารมีการประสานความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก โรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร

การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรหมายถึงการที่ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้เข้ารับ

การฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักการดังนี้

5.1 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (Promoting Professional development) ผู้บริหารให้โอกาสแก่ครูในการพัฒนาวิชาชีพโดยการจัดให้มีการฝึกอบรมขณะประจำการ รวมทั้งการให้ครูได้เรียนรู้ถึงการผสมผสานทักษะต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาบุคลากรและให้ครูสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้ คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในสมัยหนึ่งอาจกลายเป็นคนที่หย่อนความสามารถไปในอีกสมัยหนึ่งก็ได้ วิธีการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อยู่เสมอแม้ว่าวิทยาการและหน้าที่ความรับผิดชอบจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม

5.2 การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา ครูจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นครูที่ดี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการกระตุ้นช่วยให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ครูต้องเป็นที่ยอมรับนับถือในฐานะปูชนียบุคคลและเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครอง เป็นผู้ร่วมงานที่ดีในสถานศึกษาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาส่วนตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการสอน

5.3 การสรรหาคนเข้าเรียนวิชาชีพครู

1. สรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและศักยภาพ มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นผู้ให้การศึกษอบรมเยาวชนเข้ามาสู่วิชาชีพครูให้มากขึ้น เพื่อทดแทนกำลังคนที่พลัดอายุตามวาระ และเสริมแรงส่วนที่ขาดแคลน

2. ให้แรงจูงใจด้านสิทธิประโยชน์และให้ทุนการศึกษาอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งการยกย่องและความยอมรับนับถือแก่วิชาชีพครูโดยรวม

3. ปรับปรุงระบบการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาครูโดยทั่วไป ทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาระบบการศึกษอบรมผู้เข้ามาเรียนวิชาชีพครูให้สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเป็นครูที่มีคุณภาพสูงได้ ทั้งในด้านกระบวนการเรียนการสอนและเนื้อหาสาระเพื่อความรอบรู้ชีวิต (Liberal Arts)

4. ส่งเสริมนโยบายและขยายผลโครงสร้างครูที่ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น โครงการคุรุทายาท โครงการเพชรในตม และโครงการผู้มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น ให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพสูง

5. แสวงหาผู้รู้ ผู้ชำนาญการเฉพาะทางโดยเฉพาะในชุมชนและท้องถิ่น มาเสริมการให้ความรู้และประสบการณ์แก่นิสิตนักศึกษาครู โดยให้สิทธิประโยชน์ตอบแทนที่สามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถช่วยงานการเรียนการสอนโดยกว้างขวาง

6. ให้มีหอพักนักศึกษาในสถาบันผลิตครูเพื่อผลในการพัฒนาบุคลิกภาพ ค่านิยม และแนวโน้ม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีการจัดรูปแบบหอพัก และลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีความรับผิดชอบของสถาบันผลิตครู โดยคำนึงถึงหลักการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตยที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค มีค่านิยม ทรนักรภาพ มีสามัคคีธรรม และมีระเบียบวินัยที่ไม่ครอบงำเชิงเผด็จการไม่ว่าในรูปแบบใด ทั้งนี้ควรให้กินอยู่อย่างประหยัด เรียบง่าย สะอาด สงบ แต่มีชีวิตชีวา และส่งเสริมโลกทัศน์ ทัศน์ที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการอาชีพครู และไม่แบ่งแยกตัวเองออกจากประชาชนและผู้เรียนทางสาขาอื่น ๆ มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และมีการประพฤติอยู่ในศีลธรรม

6. การสร้างแรงจูงใจ

เงินเดือนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจและสามารถตอบสนองต่อความต้องการและการจูงใจ สิ่งจูงใจมี 2 ประเภท คือ

1. สิ่งจูงใจทางบวก โดยทั่วไปแล้ว ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การได้รับการยกย่องนับถือ การมีความรู้ลึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การมีการแข่งขันกัน การมีโอกาสที่จะได้รับความรู้หรือประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น และตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นต้น

2. สิ่งจูงใจในทางลบ ได้แก่ การลงโทษหรือขู่เข็ญที่จะผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ โดยทั่วไป ได้แก่ การตัดเงินเดือน การตัดเงินเดือน การให้ออก และการปลดออกจากงาน เป็นต้น

ดังนั้นผู้บริหารควรแสดงทัศนคติในทางบวกกับผู้ร่วมงานมีความยึดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ

7. การประเมินผล

การประเมินผลเป็นการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และส่งเสริมการประเมินภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมากำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้การประเมินเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา คือการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การสร้างกระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ คือการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชน และสาธารณชนทราบ ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

10. การส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษา

กระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมทางเทคโนโลยีศึกษาจำเป็นต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหาและการออกแบบ โดยไม่จำเป็นต้องเน้นกระบวนการฝึกทักษะเฉพาะด้าน เหมือนกับการเรียนรู้ในวิชาช่างงานหัตถกรรมศิลป์ งานฝีมือ งานประดิษฐ์ การงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น ด้านความรู้ทักษะ เทคนิค วิธีการและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรวัสดุและอุปกรณ์นั้น ผู้เรียนได้รับการสั่งสม และฝึกฝนตลอดเวลา จากการปฏิบัติ ทดลอง และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางเทคโนโลยี หลังจากการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงสามารถนำทักษะและประสบการณ์ที่สะสมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือ มีความรู้ มีความสามารถในการ แก้ไขปัญหาที่มีทักษะ และมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักการ วิชาสามัญศึกษา³⁸

แลงลี (Langley) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร ได้แก่ 1) มีหน้าที่จัดหาและจัดการเงินงบประมาณ 2) การกำกับและสนับสนุนการสอนของครู 3) เป็นผู้นำหลักสูตร 4) การบริการชุมชน 5) การรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนต่อผู้ปกครองและผลสำเร็จต่อผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป³⁹

มินทซ์เบิร์ก (Mintzberg) พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทออกมา 10 บทบาทย่อย ซึ่งจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่มใหญ่ คือ

³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), 32.

³⁹ Robert W.Langley, Intermediate School Principal (New York : John Wiley & Son,2003),12.

1. กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล (interpersonal roles) เป็นบทบาทที่เกิดจากอำนาจและสถานะตำแหน่งแบบทางการ บทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็น “ศูนย์รวมประสาท” (nerve center) ขององค์กร ประกอบด้วย

1.1 บทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร (symbolic or figurehead) เป็นบทบาทที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวของผู้บริหาร เป็นสัญลักษณ์ของหัวหน้าในการใช้หลักเกณฑ์เพื่อกำหนดสังคมขององค์กร แรงจูงใจ กฎหมาย และพิธีการในหน้าที่ต่าง ๆ ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนประเพณีหรือพิธีการขององค์กร เช่น บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการมอบวุฒิบัตรการศึกษาแก่ผู้จบการศึกษา เป็นต้น รวมถึงการเลือกสรรพวกพ้องเพื่อการดำรงอยู่ของสถานศึกษาหรืออำนาจหน้าที่ของคน

1.2 บทบาทเป็นผู้นำองค์กร (leader) เป็นบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา มุ่งการอำนวยความสะดวก การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดสภาพต่าง ๆ เช่น กำหนดงานให้ทำ การกระตุ้นชักจูงในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพร้อมและมีความรับผิดชอบ เพื่อการจ้าง การฝึกงาน และการส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องพยายามที่จะนำความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาและองค์กร ไปกำหนดเป็นข้อตกลงเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ผู้นำมีบทบาทในการเผยแพร่กิจกรรมที่มีคุณค่าทั้งของผู้บริหารเองและของผู้ใต้บังคับบัญชาอำนาจของผู้บริหารจะปรากฏชัดเจนที่สุดในบทบาทของผู้นำ

1.3 บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ (liaison) ด้วยสถานภาพทำให้ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทการติดต่อกับผู้บริหารระดับเดียวกัน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ผู้บริหารต้องพัฒนาเครือข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของคนด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ผู้บริหารต้องใช้เวลาส่วนมากกับการดำเนินงานตามบทบาทนี้ เริ่มตั้งแต่การกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังและการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อการดำรงอยู่ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. กลุ่มบทบาทเชิงสารสนเทศ (information role) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่งในองค์กรของเขา การเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารพัฒนาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของระบบข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันจะส่งผลให้ผู้บริหารเป็นผู้ชำนาญการขององค์กรที่มีคลังข้อมูลที่คึกที่สุด ประกอบด้วย

2.1 บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล (monitor) ผู้บริหารต้องแสวงหาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อจะได้พัฒนาองค์การและสภาพแวดล้อมขององค์การ รับข้อมูลข่าวสารเข้ามาสู่องค์การในรูปแบบการวิเคราะห์การดำเนินงานภายในองค์การ เหตุการณ์ภายนอก ความคิดเห็นและแนวโน้มต่าง ๆ ผู้บริหารใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาส เพื่อความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจอันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในองค์การที่มีคุณค่า พร้อมทั้งรายงานให้บุคคลภายนอกและผู้ได้บังคับบัญชารับรู้

2.2 บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (dissemination) ผู้บริหารต้องนำข้อมูลข่าวสารจากภายนอกเข้าสู่องค์การ และนำข้อมูลข่าวสารภายในจากผู้ได้บังคับบัญชาคนใดคนหนึ่งสู่คนอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้อาจเป็นข้อเท็จจริงซึ่งผู้บริหารได้รับข้อมูลแบบนี้ได้ง่ายเนื่องจากมีอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ ส่วนที่ดีของข้อมูลจะถูกส่งต่ออย่างรวดเร็วไปสู่ผู้ได้บังคับบัญชาที่เหมาะสมหรือข้อมูลที่เป็นลักษณะของค่านิยมอื่น ๆ ซึ่งผู้บริหารจะถ่ายทอดค่านิยมสู่องค์การเพื่อชี้นำผู้ได้บังคับบัญชาในการตัดสินใจ

2.3 บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (spokesperson) ผู้บริหารต้องถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่บุคคลภายนอกที่หลากหลาย ผู้บริหารต้องแสดงความสามารถในทางสัมพันธ์กับชุมชนประชาสัมพันธ์องค์การของตนเอง ดูแลรักษาผู้มีอิทธิพลชั้นนำด้านต่าง ๆ รายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงาน แผนงานและนโยบายขององค์การ และส่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ไปยังหน่วยประสานงานที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มบทบาทเชิงตัดสินใจ (decisional role) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็น “นักตัดสินใจ” (decision maker) อันสืบเนื่องจากบทบาทสองกลุ่มแรก ประกอบด้วย

3.1 บทบาทเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneur) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มและออกแบบควบคุมการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ผู้บริหารต้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบสถานการณ์ที่ต้องปรับปรุงผู้บริหารต้องกำหนดโครงการปรับปรุง โดยจัดลำดับความสำคัญตามการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงที่แท้จริง ผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงในระดับใดระดับหนึ่ง มอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา มอบอำนาจให้ปฏิบัติแทน มอบหมายความรับผิดชอบในการออกแบบภายใต้ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับหรืออาจให้คำปรึกษาในการออกแบบ และงานใหญ่ ๆ บางอย่างของโครงการปรับปรุงอาจต้องขอคำปรึกษาจากผู้บริหารอาวุโส

3.2 บทบาทเป็นผู้จัดสิ่งก่อกวน (disturbance handler) เป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องแก้ปัญหา เมื่อองค์การเผชิญสิ่งรบกวนหรือความวุ่นวายที่ไม่คาดหวังอย่างฉับไวแต่ได้ผล ซึ่งความวุ่นวายต่าง ๆ มักเกิดจากความขัดแย้งระหว่างผู้ได้บังคับบัญชา ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับองค์การอื่น และการสูญเสียทรัพยากรหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้บริหารต้องจัดลำดับความสำคัญและทุ่มเทความพยายามที่จะขจัดสิ่งเหล่านี้

3.3 บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (allocator) ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ส่วนต่าง ๆ ในองค์การตามจุดที่ต้องการ ผู้บริหารต้องควบคุมดูแลระบบโดยอาศัยการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรในแนวทางต่าง ๆ โดยการทำการางเวลาของตนเอง การกำหนดโปรแกรมการทำงาน การมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานให้ผู้ได้บังคับบัญชา การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ และโดยการสร้างหรืออนุมัติงบประมาณ

3.4 บทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง (negotiator) ผู้บริหารรับผิดชอบในการเป็นผู้แทนขององค์การในฐานะผู้เจรจาที่สำคัญกับบุคคลอื่นหรือองค์การอื่น เพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ ผู้บริหารต้องกระตุ้นตนเองอยู่เสมอ เมื่อองค์การเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเจรจาต่อรองกับองค์การอื่น ผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะสัญลักษณ์หรือหัวใจน ผู้ประชาสัมพันธ์ และผู้จัดสรรทรัพยากรขององค์การ⁴⁰

สมอล (Small) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษาทั่ว ๆ ไปไว้ 10 ประการ ดังนี้ คือ 1) ผู้ริเริ่ม (initiator) หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ 2) ผู้กระตุ้น (stimulator) หมายถึงผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมให้ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานให้เป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดการพัฒนาแก่สถานศึกษา 3) ผู้ดูแลสั่งการ (reactor) หมายถึงผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ดูแลควบคุมสั่งการให้ครูอาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบต่าง ๆ 4) ผู้ปฏิบัติ (implementor) หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมาจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป 5) ผู้เชื่อมโยง (conduit) หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา 6) ผู้ประสาน (orchestrator/mediator) หมายถึง ผู้บริหารใน

⁴⁰ Henry Mintzberg, *The Nature of Managerial Work* (New York : Harper & Row, 1973), 58-91.

สถานศึกษาเป็นผู้ประสานให้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษาคำเนินไปด้วยดีและบรรลุผลตามเป้าหมาย 7) ผู้ชักจูงหรือผู้ยับยั้ง (persuader or dissuader) หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ชักจูงหรือผู้นำในการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เห็นว่าไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนา 8) ผู้แก้ต่าง (advocator) หมายถึงผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ปกป้องครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้ได้รับความเป็นธรรม 9) ผู้รับฟัง (ombudsman) หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้ฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูอาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา 10) ผู้วางเฉย (nonactor) หมายถึงผู้บริหารในสถานศึกษาต้องทำตนเป็นกลางและวางเฉยในบางครั้งเมื่อเห็นว่าการทำตัวเป็นกลางหรือวางเฉยนั้น ก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย⁴¹

แฟร์เรน และเคย์ (Farren & Kaye) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้นำสามารถช่วยให้บุคลากรพัฒนางานอาชีพได้ด้วยการแสดงบทบาท 5 ประการ ได้แก่ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน

1. ผู้อำนวยการความสะอาด

- 1.1 ช่วยให้บุคลากรรู้คุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจ และทักษะที่เป็นจุดขายของตน
- 1.1 ช่วยให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนอนาคต ด้านการเงินในระยะยาว
- 1.3 สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง และรับฟังความคิดเห็น เพื่อโอกาสให้บุคลากร
- 1.4 ช่วยให้บุคลากรมีความเข้าใจ และสามารถแสดงความต้องการของตนเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานได้

2. ผู้ประเมิน

- 2.1 แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการทำงาน และผลการปฏิบัติตัวของสมาชิกในองค์กรอย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา
- 2.2 แจ้งให้บุคลากรทราบความคาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน
- 2.3 รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรว่าสิ่งใดมีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบันและความมุ่งหวังในการปรับปรุงการทำงานต่อไป

⁴¹ James F. Small, "Role Options for School Administration," in Jack A. Culbertson, Curtis Henson, and Ruel Morrison, eds., Performance Objectives for School Principals (California : Mc Cutchan Publishing Corporation, 1974), 21-22.

2.4 ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงาน ผลการปฏิบัติตัว และเป้าหมายในงานอาชีพ

2.5 เสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงการทำงาน และการปฏิบัติตัวของตนได้

3. ผู้คาดการณ์

3.1 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร อาชีพ และอุตสาหกรรม

3.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรสามารถให้ข้อมูล และเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้

3.3 ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นและการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของบุคลากร

4. ผู้ให้คำปรึกษา

4.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแสดงเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านการงานที่ตนต้องการได้ ช่วยเหลือบุคลากรในการคัดเลือกเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านการงานที่สามารถปฏิบัติได้จริง

4.2 เชื่อมโยงเป้าหมายในด้านการงาน ที่มีประสิทธิภาพให้เข้ากับความต้องการทางธุรกิจ และตามเป้าหมายขององค์กร

4.3 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุน รวมทั้งอุปสรรค ที่มีผลต่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน

5.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแต่ละคน สามารถพัฒนาแผนงานโดยละเอียด ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรประสบความสำเร็จด้วยการประสานงานกับบุคคลในสาขาอาชีพอื่น ๆ ในองค์กร หรืออุตสาหกรรม

5.3 อภิปรายถึงความสามารถ และเป้าหมายในหน้าที่การงานของบุคลากรกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสดี ๆ ให้กับบุคลากรเหล่านั้นได้

5.4 สนับสนุนให้ผู้บุคลากรรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างแผนงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้⁴²

⁴² Caela Farren and Beverly L. Kaye, "New Skills for New Leadership Roles," in *The Leader of Future*, 3rd ed. (New York : The Drucker Foundation, 1996), 175-187.

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งได้กำหนดไว้ในโครงสร้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น⁴³

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข⁴⁴

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง คือ เป็นชุดของการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆที่มีการเตรียมการ หรือวางแผนไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้ปฏิบัติบังเกิดผลตามที่คาดหวังไว้ โดยลักษณะกิจกรรมที่ดี ต้องนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การพิจารณาการจัดการตนเองของผู้เรียน เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ และมีความสุขในชีวิต ซึ่งควรเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกอย่างมีอิสระทางด้านความคิด ผู้เรียนค้นพบตนเอง รู้จักตนเอง สร้างความท้าทาย กระตุ้นให้อยาก

⁴³ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, “การจัดการศึกษาในปัจจุบัน,” วารสารปฏิรูปการศึกษา 6 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2545) : 13-14.

⁴⁴ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545), 1.

เข้าร่วมกิจกรรม สนุกสนาน เพลิดเพลิน บรรยากาศเป็นกันเอง มีความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม⁴⁵

โรงเรียนสายอักษร ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม มี 2 ลักษณะ 1) กิจกรรมแนะแนว ครูจะให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเอง 2) กิจกรรมนักเรียนเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์⁴⁶

พีรเดช พงศ์งามสง่า ให้ความหมายของ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ผู้เรียนสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เพื่อช่วยพัฒนาองค์รวมทั้งร่างกายและจิตใจ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม⁴⁷

ดังนั้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการและวิธีที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และบังเกิดผลตามที่คาดหวังทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม สติปัญญา สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน

⁴⁵ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชอยู่, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2544), 51.

⁴⁶ โรงเรียนสายอักษร , ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน [Online], accessed 17/02/51. Available from <http://www.saiaksorn.ac.th/course.php>.

⁴⁷ พีรเดช พงศ์งามสง่า, นิยามศัพท์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (ตอนที่ 11) [Online], accessed 17/02/51. Available from http://km.neo-2.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1237&Itemid=50

ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหา และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ และมีความสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม⁴⁸

การกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

⁴⁸ กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,2545),1.

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยปีละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยปีละไม่เกิน 6 ชั่วโมง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6)	ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →			
การศึกษาขั้นพื้นฐาน				
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
ภาษาไทย	0	0	0	0
คณิตศาสตร์	0	0	0	0
วิทยาศาสตร์	0	0	0	0
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	☐	☐	☐	☐
สุขศึกษาและพลศึกษา	☐	☐	☐	☐
ศิลปะ	☐	☐	☐	☐
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	☐	☐	☐	☐
ภาษาต่างประเทศ	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	△	△	△	△
เวลาเรียน	ประมาณปี ละ 800- 1,000 ชม.	ประมาณปี ละ 800- 1,000 ชม.	ประมาณปีละ 1,000-1,200 ชม.	ปีละ ไม่น้อย กว่า 1,200 ชม.

ที่มา : กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2545), 7-8.

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม
3. เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ค้ำจุน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ชี้นำหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง⁴⁹

⁴⁹ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 2-3.

ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดแยกหรือบูรณาการไว้ด้วยกันก็ได้ และสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่ายดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในรูปแบบของการปฏิบัติตามโครงการ/โครงการงาน ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐาน

2. เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในลักษณะชมรม ชุมนุม กลุ่มสนใจ เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถจัดการกับชีวิตและสังคมได้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีค่านิยมในความดีงาม มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ เอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการ วิชาชีพและเทคโนโลยี

2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต

3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข

4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

5. พัฒนากุศลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจน
ความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา ที่คณะกรรมการ
สถานศึกษาจะต้องจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้วางแผนใน
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างสอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ตามสภาพปัญหาและความต้องการ
ของผู้เรียน ตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของ
สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้
สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชนท้องถิ่น
สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้
สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3. วางแผนและจัดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ กระบวนการ
วิธีดำเนินการ สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับ
เป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน

5. กำหนดการประเมินและเกณฑ์การประเมิน การผ่านกิจกรรมแต่ละภาคเรียนชั้นปีและ
ช่วงชั้นให้เป็นไปตามสถานศึกษากำหนด

เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จ บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น นอกจากนี้จะต้อง

มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดครูผู้รับผิดชอบ มีการนิเทศ และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง⁵⁰

ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

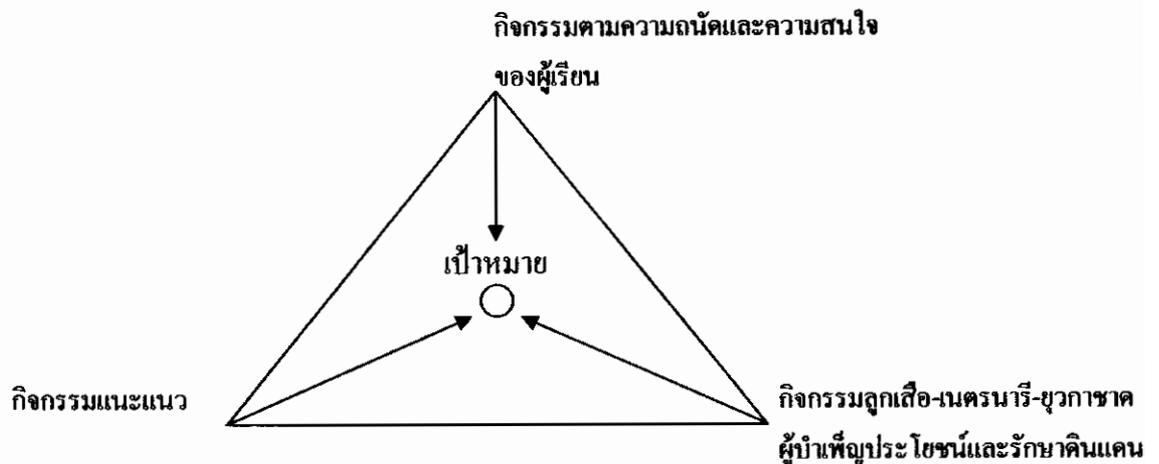
1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน
2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถพิเศษ ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศหรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักไดวาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา นักถ่ายภาพ เป็นต้น
3. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ประเภท

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท ถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกัน แต่การจัดกิจกรรมทุกประเภทจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจึงเป็นการเสริมเติมเต็มให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามกรอบหรือแนวทางที่องค์กรแต่ละประเภทกำหนด แต่ก็มีจุดร่วมกัน คือ การสร้างความมีระเบียบวินัย คุณลักษณะสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยเสริมจุดประสงค์ของแนะแนวในเรื่องการจัดการกับชีวิต การแก้ปัญหา การควบคุมตนเองของผู้เรียนบางครั้งครูอาจพบผู้เรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากกิจกรรมก็สามารถส่งต่อให้แนะแนวช่วยเหลือเป็นรายกลุ่ม ด้วยกระบวนการของแนะแนวในทางกลับกันเมื่ออาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อฝึกทักษะหรือเรียนรู้ จนสามารถ

⁵⁰ กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ,แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546),2-3.

ค้นพบความสามารถพิเศษของผู้เรียน ได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท จึงสัมพันธ์ดังรูปสามเหลี่ยม

แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ประเภท

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดขึ้นตามความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นความหลากหลายทั้งรูปแบบและวิธีการ เน้นการปฏิบัติจริงเป็น হচ্ছেสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งมีการตรวจสอบประเมินผลในสภาพจริง การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย สิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมได้แก่

1.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
1. กรรมการสถานศึกษา	1.1 เห็นชอบแผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1.2 อำนวยความสะดวก ประสานงาน 1.3 ให้คำปรึกษาแนะนำ 1.4 ติดตามประเมินผล
2. ผู้บริหารสถานศึกษา	2.1 จัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษา 2.2 แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ 2.3 ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติ แผนดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และการติดต่อประสานงานกับแหล่งการเรียนรู้ หรือการแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา 2.4 การให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา 2.5 การจัด โอกาส เวที ให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรม 2.6 ชื่นชมผลงานและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม
3. หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท	3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา 3.2 อำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่ปรึกษาและผู้เรียน ในการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน 3.3 กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของกิจกรรมแต่ละประเภทให้เป็นไปตามแผนงาน 3.4 พัฒนาศักยภาพให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในกลุ่มของครู-อาจารย์ และผู้นำผู้เรียน 3.5 ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงาน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
	3.6 ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศติดตาม ประเมินผลในภาพรวมของกิจกรรมแต่ละประเภท 3.7 ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
4. ครูที่ปรึกษากิจกรรม	4.1 กำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของกิจกรรม 4.2 รับสมัครผู้เรียนเข้ากิจกรรม 4.3 ปฐมนิเทศ 4.4 จัดให้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานกิจกรรม 4.5 ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการวางแผน โครงการ/โครงการ การปฏิบัติกิจกรรม และการวัดและประเมินผลกิจกรรม 4.6 ตรวจสอบเวลาการร่วมกิจกรรม 4.7 ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม 4.8 บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดพกความดีของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4.9 จัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือผลงานผู้เรียน 4.10 ให้ขวัญ กำลังใจ แก่ผู้เรียน
5. ผู้เรียน	5.1 เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ 5.2 รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม 5.3 เลือกคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมที่เข้าร่วม 5.4 ประชุมวางแผนจัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินงาน 5.5 ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ 5.6 ประเมินผลการทำงาน 5.7 สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เรียนจะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะและประเภทของแต่ละกิจกรรม จำนวนกลุ่มผู้เรียน โดยจัดทำบัญชีการใช้หรือตารางควบคุมการใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายหรือบางครั้งอาจต้องใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งสถานศึกษาต้องมีแผนงานที่มีการติดต่อประสานงานไว้เป็นการล่วงหน้า

1.3 การจัดกลุ่มผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนสามารถจัดได้หลายรูปแบบ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

1.3.1 จัดกลุ่มตามระดับชั้น ได้แก่ กลุ่มชั้น ป.1 กลุ่มชั้น ป.2 ฯลฯ กลุ่มเด็กลักษณะนี้จะมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ความรู้ ความสามารถ ไม่แตกต่างกันมาก แล้วแบ่งกลุ่มย่อย ๆ ตามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.3.2 จัดกลุ่มตามกิจกรรม และแบ่งกลุ่มย่อยตามความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับพื้นฐาน กลุ่มระดับกลาง และกลุ่มระดับสูง

1.3.3 จัดกลุ่มโดยให้มีเด็กทุกระดับชั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กิจกรรมที่จัดลักษณะนี้จะฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น การเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน ฯลฯ

การจัดกลุ่มสามารถยืดหยุ่น หมุนเวียน ไปได้ตามความเหมาะสมแล้วแต่กิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ

1.4 การจัดเวลา

การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถจัดได้ในหลายลักษณะดังนี้

1.4.1 จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในหลักสูตร ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสถานศึกษา เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ฯลฯ

1.4.2 จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในช่วงเปิดเรียน โดยไม่ใช้เวลาในหลักสูตร เช่น ตอนเช้า ตอนพักเที่ยง และตอนเลิกเรียน เป็นต้น กิจกรรมที่จัดได้แก่ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมประชาธิปไตย ฯลฯ

1.4.3 จัดกิจกรรม โดยใช้เวลาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยจัดเป็น โครงการระยะสั้น หรือโครงการต่อเนื่องตลอดปี เช่น โครงการเข้าค่ายคุณภาพจริยธรรม โครงการวันสำคัญ โครงการฝึกอาชีพ โครงการแข่งขันกีฬา โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ทั้งนี้ การใช้เวลาจัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกลมกลืนไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์หลากหลายและสร้างจิตสำนึกที่ดีจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีหลักการดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนหรือโครงการที่สัมพันธ์กับความสนใจ ความต้องการตามวัยของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจริง

2.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

2.3 เป็นกิจกรรมบูรณาการที่นำความรู้หรือวิชาการในห้องเรียนมาสู่การปฏิบัติที่ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ทั้งในงานเชิงทักษะ งานศิลปะ งานอาชีพ และงานพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 เป็นกิจกรรมที่เสริมความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด สถานศึกษา ชุมชน และต่อ ยอดภูมิปัญญาไทย

3. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนในทุกช่วงชั้น มุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีแนวดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินจากพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่

1.3 ในกรณีที่มีกิจกรรมใดต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดปี เมื่อสิ้นภาคเรียนแรก ผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อสรุปความก้าวหน้า และสภาพของการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนระยะหนึ่งก่อน แล้วรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ และนำผลการประเมินนั้นไปรวมกับผลการประเมินการรวมกิจกรรมในภาคเรียนที่สอง เพื่อตัดสินผลการประเมินการผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

1.4 ตัดสินให้ผู้เรียนที่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม และมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ให้เป็นผู้ผ่านการประเมินผลการรวมกิจกรรม ผู้เรียนที่มีผลการประเมินบกพร่องในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งหรือทั้งสองเกณฑ์ จะเป็นผู้ไม่ผ่านการประเมินผลการรวมกิจกรรม จะต้องซ่อมเสริมข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อน จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น

เป็นการประเมินสรุปผลการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำผลไปพิจารณาตัดสินการผ่านช่วงชั้น โดยมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดช่วงชั้น

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและประเมินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการเพื่อให้ความเห็นชอบ

2.4 เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาตัดสินและอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่อไป

3. การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วน การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

3.1 การประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรม และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม โดยรวบรวมจากบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรมและตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรม

3.2 การตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ประเมินและตัดสินเป็นรายกิจกรรม โดยพิจารณาจากผลการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมกับเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมแล้วตัดสินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.3 การแจ้งผลการประเมิน การประเมินให้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่สถานศึกษากำหนด เมื่อได้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบ แล้วแจ้งผลการประเมินให้ฝ่ายทะเบียนของสถานศึกษาดำเนินการแจ้งผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนแต่ละคนสะสมไว้เป็นหลักฐาน

3.4 การสรุปผลการประเมินผ่านช่วงชั้น เมื่อจบช่วงชั้นนายทะเบียนจะรวบรวมผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคนตลอดช่วงชั้น ผู้เรียนที่มีผลการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จะได้รับการพิจารณาให้ผ่านช่วงชั้นร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานการผ่านช่วงชั้นอื่น ๆ

3.5 ข้อเสนอแนะการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรเป็นดังนี้

3.5.1 ประเมินเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.5.2 ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ ซึ่งอาจประเมินโดยครูที่ปรึกษา ผู้เรียนประเมินตนเองหรือกลุ่มเพื่อนประเมินกันเอง หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน

3.5.3 การประเมินผลงานของผู้เรียน ในโอกาสที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนแสดงผลงานหรือจัดนิทรรศการ หรือเพิ่มสะสมงานของผู้เรียน

3.5.4 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการประเมินทั้งเวลาและพฤติกรรมจึงจะได้ผลการประเมินเป็นผ่าน (ผ) เพื่อบันทึกในกระเบียนแสดงผลการเรียน

3.5.5 กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรม (มผ) ให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ช่อมเสริม ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาด หรือให้ปฏิบัติกิจกรรม แล้วจึงทำการประเมินให้ผ่านกิจกรรม

3.5.6 สถานศึกษาควรจัดทำแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนไว้เป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์สำหรับผู้เรียนในโอกาสต่อไป⁵¹

⁵¹ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 2-14.

แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนว

การบริหารจัดการแนะแนวให้เกิดประสิทธิภพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่ายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากทุกปัญหาของผู้เรียนล้วนมีสาเหตุและไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นการสั่งสมประสบการณ์ ทั้งในด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำ หากไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่่วงที่อาจเกิดปัญหาและลุกลามจนยากต่อการแก้ไขในที่สุด ดังนั้นการบริหารจัดการแนะแนวจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกัน ดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้บรรลุเป้าหมายหลักสูตร

ความหมายของการแนะแนว

อิงลิชและอิงลิช (English and English) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเลือก ตัดสินเรื่องต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อเขาจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต⁵²

มิลเลอร์ (Miller) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าใจตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง และมีการวางแผนในการพัฒนาระบบของชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น⁵³

จุกา นูริภักดี กล่าวว่า “การแนะแนว” คือ กระบวนการต่างๆที่ช่วยแนะแนวทางให้นักเรียน ได้รู้จักตนเองและรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองเมื่อได้เผชิญกับปัญหาต่างๆ และรู้จักนำทางตนเองได้ถูกต้องและรู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนได้อย่างเหมาะสม⁵⁴

จากความหมาย “การแนะแนว” อาจสรุปได้ดังนี้ การแนะแนว คือ กระบวนการที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญกับปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้อง และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี

⁵² Horace B. English and Ava Champney English, A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms (London : Longmans , Green and Co.,1970) .

⁵³ Carroll H. Miller , Foundation of Guidance (New York : Harper & Row Publisher, Inc., 1971) .

⁵⁴จุกา นูริภักดี อ้างถึงใน ศรีวรรณ จันทร์วงศ์, หลักการแนะแนว (อุดรธานี : สถาบันราชภัฏอุดรธานี , 2542),5 – 6 .

ความสำคัญของการแนะแนว

บริการแนะแนว นับว่าเป็นบริการที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นเพื่อความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการช่วยเหลือทุกๆด้านแก่บุคคล โดยไม่จำกัดเพศและวัย การจัดบริการแนะแนวอาจจะเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ก็ได้ ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ความเหมาะสม เพราะปัญหาบางอย่างอาจเป็นปัญหาของกลุ่ม แต่ปัญหาบางอย่างอาจจะเป็นปัญหาของแต่ละบุคคล⁵⁵ ความจำเป็นจะต้องมีบริการแนะแนว สืบเนื่องมาจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมมากมาย การอยู่รวมกลุ่มกันของมนุษย์ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามธรรมดา นอกจากนั้นการที่มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดและดำเนินชีวิตตามสมควรแก่อัธยาศัย ทำให้เกิดปัญหาอยู่ตลอดเวลา ปัญหาของมนุษย์เริ่มแรกจะเกิดจากปัญหาครอบครัว จะค่อยๆเป็นปัญหาที่สืบเนื่องไปสู่สังคมนอกบ้านเพื่อนบ้าน จากสังคมกลุ่มเล็กไปสู่สังคมกลุ่มใหญ่และค่อยๆกลายเป็นปัญหาของประเทศชาติไปในที่สุด การแนะแนวจะช่วยป้องกันปัญหา ลดปัญหาต่างๆให้น้อยลง ซึ่งสาเหตุที่ต้องจัดให้มีการแนะแนว สามารถจำแนกสภาพสังคมไทยที่กำลังประสบปัญหาต่างๆจนกระทั่งต้องให้มีการแนะแนวเกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรมัธยมศึกษาทั้ง 2 ระดับเป็นหลักสูตรกว้างที่มีทั้งวิชาบังคับแก่น บังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี โดยเฉพาะวิชาเลือกเสรีเป็นวิชาที่ผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และเหมาะสมกับระดับสติปัญญา อันอาจเกิดปัญหากับนักเรียนในการตัดสินใจเลือก
2. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูรู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น เช่นการทำระเบียบสะสมของนักเรียน จะมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว สภาพทางครอบครัว ประวัติ สุขภาพ บุคลิกภาพ ความสามารถของนักเรียน
3. นักเรียนใหม่ต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ
4. สภาพแวดล้อมทางสังคมและด้านเศรษฐกิจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองห่างเหินกัน อาจทำให้นักเรียนเกิดความสับสน เกิดปัญหาขึ้นได้
5. นักเรียนต้องดิ้นรนเพื่อการเรียนและเตรียมตัวในอาชีพมากขึ้น
6. นักเรียนต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ รวมทั้งการปรับตัว

⁵⁵ กรมพลศึกษา, งานแนะแนว (ม.ป.ท., โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540) , 1.

7. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยก่อนแตกต่างจากในปัจจุบันมาก เด็กมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีจะมีปัญหาอย่างหนึ่ง ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีก็จะมีปัญหาอีกอย่างหนึ่งซึ่งแตกต่างกันไป เด็กทั้งสองประเภทจะมีปัญหาไม่เหมือนกัน นอกจากนี้การเปลี่ยนทางโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปจากวิถีการผลิตแบบเกษตรกรรมไปสู่การผลิตทางอุตสาหกรรมทุกวันนี้กำลังประสบกับภาวะของค่าเงินบาทลอยตัว⁵⁶

8. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบข่าวสารข้อมูลทันสมัยและรวดเร็วขึ้น ประกอบกับสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของบุคคล ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปในลักษณะเร่งรีบ กล่าวคือ สังคมมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลในกลุ่มของเยาวชน หรือในวิถีชีวิตก็มีการเอาเรียดเอาเปรียบแข่งขันกันสูงในสังคม คนที่แข็งแรงก็เอาเปรียบคนที่อ่อนแอ⁵⁷

9. การเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ ในสมัยก่อนอาชีพของครอบครัวไทยจะเป็นอาชีพที่ฝึกฝนกันภายในครอบครัวแล้วถ่ายทอดสู่บุตรหลาน แต่ในปัจจุบันอาชีพใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย และแต่ละอาชีพต้องการความสามารถความถนัดเฉพาะด้าน ผู้ที่จะประกอบอาชีพก็ต้องใช้วิจรรณญาณอย่างดีในการเลือกอาชีพ ซึ่งอาชีพบางอย่างไม่ใช่บุคคลจะสามารถประกอบอาชีพนั้นแล้วสามารถทำได้เสมอ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น สถิติปัญญา ความถนัดกำลังทรัพย์ ที่จะใช้ในการศึกษาเล่าเรียน การเลือกอาชีพจึงต้องเลือกให้เหมาะสมกับความสามารถและกำลังทรัพย์ของครอบครัว จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายในอาชีพได้

10. การเปลี่ยนแปลงทางสภาพครอบครัว บุคคลในสมัยก่อนอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ดูแลเอาใจใส่กันอย่างใกล้ชิด สามารถช่วยเหลือกันได้ แต่ปัจจุบันต้องอยู่ตามลำพัง ขาดคนดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ขาดความรักความอบอุ่น ก่อให้เกิดปัญหาความว้าเหว่เด็กอาจประพฤติตนไปในทางที่ผิด คบเพื่อนไม่ดี ดิฉยาสเสพติด เป็นต้น

11. การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในสมัยก่อนการเรียนการสอนเรียนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ศึกษาตามวัด ในปัจจุบันเริ่มสลับซับซ้อน เป็นวิชาการสมัยใหม่เด็กจำเป็นต้องศึกษาเล่าเรียนตามชั้นตอนโดยเริ่มจากการศึกษาขั้นบังคับไปจนถึงขั้นสูงสุด การเลือกเรียนวิชา

⁵⁶ ประณม จันทิม, “แนะนำในชุดเงินบาทลอยตัว,” วารสารแนะนำ 31,168 (2540) : 2 .

⁵⁷ วินัดดา ปิยะศิลป์, “ได้เปรียบ เสียเปรียบ,” วารสารแนะนำ , 167 (2540) : 69.

จำเป็นต้องเลือกไปตามความถนัดและความสามารถของตนเอง การบริการแนะแนวจึงจำเป็นต้องอย่างมากที่จะช่วยขจัดปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการศึกษาให้หมดไป

12. การเพิ่มของประชากรที่มากขึ้นก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เช่น การบีบรัดทางด้านเศรษฐกิจ แย่งกันเรียนในสถานศึกษา อัตราการเกิดของประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องเผชิญกับปัญหาหนักอึ้งจะต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วน บริการแนะแนวจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือชี้ให้เห็นถึงปัญหาการแออัดของประชากร และช่วยแนะแนวทางให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหาต่างๆซึ่งนักเรียนสามารถนำไปบอกกล่าวภายในครอบครัวของตนเองได้

13. การเปลี่ยนแปลงทางขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ปัจจุบันขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเป็นเหตุให้เด็กสับสน มีทราบบว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง บริการแนะแนวจึงมีหน้าที่ชี้ให้เห็นถึงความถูกต้องของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทยทำให้เด็กเกิดความเข้าใจดีขึ้น และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในทุกโอกาส

14. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นับเป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาที่หนักในปัจจุบันทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด เช่น มีความเชื่อถือว่าระบอบคอมมิวนิสต์จะทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุขและสะดวกสบายโดยทั่วหน้ากัน จึงเกิดความฟักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์ บริการแนะแนวจึงมุ่งช่วยเหลือให้เด็กเข้าใจสภาพที่แท้จริง และประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย

15. ปัญหาเกี่ยวกับค่านิยม การมีค่านิยมผิดๆ เช่น การส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในเมืองหลวง เพราะเป็นการทัดเทียมกับผู้อื่น ทั้งๆที่สภาพครอบครัวยากจนไม่สามารถจะส่งเสียให้เรียนได้ บางครอบครัวต้องขายไร่นาเพื่อส่งเสียลูกให้เรียน การที่ลูกต้องอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ขาดการควบคุมดูแลอาจประพฤตินทางที่ไม่ดีเรียนไม่สำเร็จทำให้ครอบครัวสิ้นเนื้อประดาตัว ดังนั้นบริการแนะแนวจึงมุ่งช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจและรู้จักสภาพที่แท้จริงของตนเอง ไม่ยึดถือค่านิยมในทางที่ผิดๆ ก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังได้

ดังนั้นการแนะแนวจึงมีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อตัวนักเรียน ครู และผู้ปกครอง บริการแนะแนวนับว่าเป็นการบริการที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นเพื่อความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งการช่วยเหลือทุกๆด้านแก่บุคคล โดยไม่จำกัดเพศและวัย อาจทำเป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะได้ย่อมแล้วแต่ความเหมาะสมเพราะปัญหาบางอย่างอาจเป็นปัญหาของกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล

กระบวนการดำเนินงานแนะแนว

1. การเตรียมการและวางแผนดำเนินการ (Plan) มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแนะแนวเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สถานความต้องการของผู้เรียน สภาพปัญหา นโยบายจัดการศึกษาและสภาพความพร้อมของสถานศึกษารวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) มีการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจกับบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติ

3. การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน (Check) มีการติดตามและประเมินผลเพื่อตรวจสอบและทบทวนการดำเนินการที่ผ่านมา

4. การปรับปรุงและพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการแนะแนวในทุกขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป⁵⁸

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพ ได้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

5. เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรม แก่ผู้เรียน

6. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

⁵⁸ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 21.

หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษาที่ต้องสนองตอบจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียน ผู้เรียนทุกคน โดยครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิต และสังคม
4. จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ
5. จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะหรือการเรียนรู้
6. ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประสานงาน

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและสามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
2. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการงานและอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านรู้โลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัวสู่อาชีพตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ
3. การจัดกิจกรรมด้านชีวิตและสังคม มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมการแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้ค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
2. สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ อาชีพ ที่เหมาะสมกับตนเอง

3.เสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

4.เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

5.เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงาน สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

6.จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้

7.จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

8.เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง

9.วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น

10.สรุปการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว

1.สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

2.ศึกษาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนที่ได้จากการสำรวจ เพื่อทราบปัญหา ความต้องการ และความสนใจ นำไปกำหนดสาระและรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนว

3.กำหนดสัดส่วนสาระของกิจกรรมในแต่ละด้าน ครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม ให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ และความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติและผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้ ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสาระของกิจกรรม

4.กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว เมื่อกำหนดสัดส่วนสาระของกิจกรรมในแต่ละด้านแล้วว่าแต่ละภาคเรียนจะต้องจัดกิจกรรมแนะแนวในสาระด้านใด จำนวนกี่ชั่วโมง ต่อมาจะต้องกำหนดรายละเอียดแต่ละด้านไว้ให้ชัดเจนว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้จัดทำเป็นรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมย่อยต่อไป

5.การจัดทำรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม เริ่มตั้งแต่กำหนดชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล

6.ปฏิบัติตามแผน วัดประเมินผล สรุปรายงาน

การประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว

ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้เรียนและผู้ปกครองมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ดังนี้

ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนว

1.ต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนดและตามสภาพความต้องการปัญหาของผู้เรียน

2.ต้องรายงาน เวลา และพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรม

3.ต้องศึกษา ติดตาม และพัฒนาผู้เรียน ในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม

4.ต้องประเมินผลผู้เรียน โดยดูการพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกรณีที่ผลการ ประเมินยังไม่ผ่านให้ครู ผู้จัดกิจกรรมดำเนินการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมซ้ำหรือเพิ่มเติมจนกระทั่ง ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

5.บันทึกผลการติดตามและประเมินผลผู้เรียน ไว้เป็นหลักฐาน

ผู้เรียน

1.ต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยมีหลักฐาน แสดงเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

2.ต้องปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มเติมตามที่ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมมอบหมาย ถ้าไม่เกิด คุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน มีการบันทึกสรุปพัฒนา การและปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัคร ที่ให้การศึกษาแก่เยาวชน โดยฉันทาน้ำ ไม่มีการแบ่ง และกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ ตลอดจนลัทธิทางศาสนาใดๆทั้งสิ้น ไม่อยู่ภายใต้ อิทธิพลของการเมืองและถือปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก คือ (ลอร์ด เบเดน โพ เอลล์)(Lord Baden-Powell) อย่างแน่วแน่และมั่นคง วงการศึกษาทั่วโลกถือว่า การลูกเสือเป็น

ขบวนการที่ให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบนอกระบบ (non-formal education movement) องค์การลูกเสือโลกปัจจุบันมีประเทศสมาชิก จำนวน 154 ประเทศ (พ.ศ.2545) กิจการลูกเสือทั่วโลกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยการมีเอกภาพ (Unity) ซึ่งเป็นแกนกลางให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกได้พัฒนากิจการลูกเสือของตนให้มีความก้าวหน้าไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองดี ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศชาติ ต้องอาศัยสาระสำคัญของลูกเสือ⁵⁹

จุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ระบุว่าคณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ⁶⁰

หลักการ(principle) ได้แก่

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
3. เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

⁵⁹ กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ,แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546),58.

⁶⁰ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ , พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ,2551),2.

4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของคน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ลอร์ด เบเคน โปเอลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ได้กำหนดไว้ จึงจะถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์(purpose)

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คือ การช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้สมบูรณ์อย่างเต็มที่ เพื่อให้เป็นพลเมืองดี ที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติและของชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลก ได้บัญญัติไว้

วิธีการ(method)

วิธีการของการลูกเสือ คือระบบการศึกษาด้วยตนเองให้เกิดความก้าวหน้าตามลำดับขั้น โดยอาศัย

1. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. การเรียนรู้ด้วยการกระทำ
3. ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ สั่งสอน ฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบทีละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบให้มากขึ้นตามลำดับอายุ ฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นผู้นำและผู้ให้ความร่วมมือที่ดี
4. การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น ปรับระดับของการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ
5. ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ(Proficiency Badge System)
6. การจัดทำหลักสูตรของการฝึกอบรมเด็กและวิชาที่เรียนให้จัดตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล
7. การใช้เพลง การเล่น การเล่านิทาน ฯลฯ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ
8. พิธีการต่างๆในการฝึกอบรมลูกเสือ รวมทั้งรูปแบบลูกเสือตามแบบฉบับที่คณะกรรมการแห่งชาติกำหนด
9. เน้นเรื่องการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ธรรมชาติศึกษา และการชุมชนรอกองไฟซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท

10. ประเด็นสุดท้ายของการฝึกอบรมลูกเสือ คือ เน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การบริการต่อชุมชน และฝึกให้เยาวชนนิยมใช้ชีวิตกลางแจ้ง ให้สัมผัสกับธรรมชาติ โดยใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่

แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2. เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งอาจไม่จำเป็นจะต้องสวดคถ้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

3. การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

4. การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่ายๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

5. พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

นโยบายในการฝึกอบรมลูกเสือ ใช้หลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. เครื่องแบบลูกเสือ ถือว่าเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติ เป็นเครื่องหมายแห่งความดี ดังนั้นลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องและสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ กับทั้งจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือ เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของตนและของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนเจ้าหน้าที่ทุกคนก็ควรแต่งลูกเสือในโอกาสอันควร และถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องหมายแห่งความเสียสละ ในการที่คนได้มีบทบาทในการฝึกอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี

2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับพึงหมั่นฝึกอบรมให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการกระทำความดีต่างๆ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้พลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดี และใช้ความดีนั้นให้เป็นประโยชน์ มิใช่เป็นคนคืออยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรเลย

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้กิจการลูกเสือมีชื่อเสียงและเป็นที่

รู้จักของบุคคลทั่วไป รากฐานของคตินิยมของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ของลูกเสือในการบำเพ็ญประโยชน์ ต่อผู้อื่น

“ **ทำดีที่สุด** ” คือ การทำเพื่อคนอื่นหรือเพื่อส่วนรวม เป็นการกระทำที่ดีที่สุด

“ **จงเตรียมพร้อม** ” คือ พร้อมที่จะทำความดี พร้อมเพื่อสร้าง พร้อมเพื่อส่วนรวม

“ **มองไกล** ” คือ มองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม มิใช่มองแต่ตัวเองหรือประโยชน์ของตนเอง

“ **มองไกล** ” คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น แก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ ในคำปณิธานและกฎของลูกเสือ ก็ได้ระบุถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยถือว่าสำคัญมาก แหล่งหรือโอกาสที่ลูกเสือจะบำเพ็ญประโยชน์นั้น ควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวก่อน แล้วขยายให้กว้างขวางออกไปตามวัยและความสามารถของเด็ก

4.การฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น

5.ระบบหมู่ ฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย

6.ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ มีมากมายหลายอย่าง ซึ่งลูกเสืออาจเลือกเรียนเรื่องที่ตนสนใจได้ และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้ว ก็จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาประดับกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง

7.กิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น เดินทางไกล อยู่ค่าย พักแรม ฯลฯ

8.การเล่น (เกมต่าง ๆ)

9.การร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟ

แนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ

1. พัฒนาทางกาย

2. พัฒนาทางสติปัญญา

3. พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม

4. พัฒนาในเรื่องค่านิยมและเจตคติ

5. พัฒนาทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

6. พัฒนาทางสัมพันธภาพทางสังคม

7. พัฒนาทางสัมพันธภาพทางชุมชน

8. พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

พลเมืองดีในทัศนคติของการลูกเสือ

1. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. มีเกียรติเชื่อถือได้
 3. มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเองได้
 4. สามารถพึ่งตนเองได้
 5. เต็มใจและสามารถช่วยเหลือชุมชน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ทุกเมื่อ
- ประโยชน์ของการลูกเสือ**

1. เป็นการศึกษาแบบ
2. ช่วยเสริมการศึกษานอกโรงเรียนในด้าน
 - ความประพฤติ นิสัยใจคอ สติปัญญา
 - ความมีระเบียบวินัย
 - สุขภาพและพลัง
 - การมีฝีมือและทักษะ
 - หน้าที่พลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น⁶¹

การวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

การวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มี 2 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารี ผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยการ สังเกต ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม ชักถาม การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. วิชาพิเศษ เป็นการวัดผลประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และใช้เกณฑ์การประเมินผล ผ่าน(ผ) และไม่ผ่าน (มผ)

แนวปฏิบัติการสอนวิชาพิเศษ

1. ทำการสอนวิชาพิเศษ โดยใช้เวลานอกเหนือ จากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติหรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเอง ทำการฝึกฝนทักษะต่างๆของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับลูกเสือเพื่อขอประดับเครื่องหมาย การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละครั้งก็ได้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

⁶¹ชยันดี พรรณาวาร, เอกสารประกอบการบริหารงานลูกเสือ คู่มือเจ้าหน้าที่ลูกเสือ เล่ม 2, (ปราจีนบุรี : สำนักงานลูกเสือโรงเรียนปราชญ์ราษฎร์บำรุง,ม.ป.ป.),2-3.

2. วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใด ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติ ก็ให้นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบลูกเสือเข้าร่วมตามปกติก็ให้นำไปบูรณาการรวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้นๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

3. ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การค้ำของคุรุสภา

4. สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองลูกเสือและวิชาพิเศษลูกเสือฯ⁶²

แนวทางการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมตามความสนใจ เช่น ชุมนุม ชมรมต่างๆ ฯลฯ
2. กิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริม การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เช่น โครงการ ฯลฯ
3. กิจกรรมที่สนองนโยบายรัฐ กระทรวง กรม และ โรงเรียนเอง เช่น กิจกรรมวันแม่ ฯลฯ
4. กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ กิจกรรมรณรงค์เรื่องสารเสพติด เอดส์ เป็นต้น

หลักการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามสาระที่กำหนด นอกเหนือจากการเรียนการสอน
4. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
5. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา หรือท้องถิ่น

⁶² กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 58.

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

1. พัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้านความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้เกิดทักษะ ประสพการณ์ ทั้งวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ

2. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์

3. มีสุขภาพและบุคลิกภาพทางด้านร่างกายและจิตใจที่ดี

4. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

5. มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระบอบประชาธิปไตย

การบริหารงานการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

การบริหารงานจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสนใจ โดยอาจเลือกกิจกรรมตามที่โรงเรียนเสนอให้นักเรียนเลือก หรือให้นักเรียนที่มีความสนใจตรงกันรวมกลุ่มกันเสนอขอเปิดกิจกรรมจากโรงเรียนก็ได้ ซึ่งอาจเรียกชื่อเป็นชุมนุมหรือชมรมแล้วแต่จะตกลงกันในกลุ่ม การรวมกลุ่มควรเป็นการจัดตั้งที่เป็นทางการ มีระเบียบ ข้อบังคับ เป็นกฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนักเรียนกับครูที่ปรึกษา และนักเรียนกับนักเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนการจัดตั้งชุมนุม

หลังจากที่โรงเรียนประกาศรับนักเรียนเข้าชุมนุมตามความสนใจและประกาศกลุ่มสมาชิกแล้ว เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องประชุมนิเทศนักเรียน เพื่อให้ทราบจุดประสงค์ภารกิจ การปฏิบัติกิจกรรมและประเมินผลกิจกรรม ต่อจากนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยและรู้จักกันยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การเลือกประธาน รองประธาน หรือตำแหน่งอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม เมื่อชุมนุมแต่ละชุมนุมได้เลือกตั้งกรรมการบริหารกลุ่มเสร็จแล้ว จึงจะส่งผู้แทนไปเป็นกรรมการร่างระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อเสนอขอความอนุมัติจากผู้บริหาร โรงเรียน ควรจะต้องมีครู-อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมเป็นกรรมการร่างด้วย เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร โรงเรียนแล้ว จึงควรเผยแพร่ให้ครู-อาจารย์และนักเรียนทั้ง โรงเรียนได้รับทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติ

การขอร่างระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม

ในการดำเนินงานการจัดตั้งชุมนุมจะมีการขอร่างข้อบังคับหรือระเบียบการดำเนินงาน โดยข้อบังคับของแต่ละชุมนุมก็อาจกำหนดขึ้นได้แต่ต้องไม่ขัดกับระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อให้การดำเนินการของกิจกรรมชุมนุมใน โรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตาม

หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แนวทางการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กำหนดจุดมุ่งหมายว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้น

เพื่อให้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกระบวนการของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยยึดหลักคุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการ และค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ตามนโยบายที่รัฐบาลเคยประกาศไว้ดังนี้

คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการ และมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน 10 ประการ ดังนี้

1. มีระเบียบวินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ชยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. รู้จักคิดริเริ่ม วิจารณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

7. มีพละทานมัชฌิมาสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
8. รู้จักพึ่งตนเองและมีอุดมคติ
9. มีความภาคภูมิใจจัดทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรของชาติ
10. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และสามัคคีกัน

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กำหนดเรื่องค่านิยมพื้นฐาน เพื่อปลูกฝังค่านิยม 5 ประการ

1. การพึ่งพาตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและรู้จักอดออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

4.การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

5.ความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์

จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์และค่านิยมพื้นฐานดังกล่าว ได้นำมากำหนดกรอบในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง

ด้านที่ 2 การพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัด ความอุสาหะ

ด้านที่ 3 การพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ประกอบด้วย ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรักความสามัคคี ความกตัญญูกตเวที ความอดกลั้น ความเสียสละ

ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาเอกชน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

การจัดการศึกษาเอกชนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล ได้แก่ กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน มีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานและให้บริการ ระหว่างโรงเรียนเอกชนซึ่งเป็นนิติบุคคลกับสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 ในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาของเอกชนเกิดความถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 ดังต่อไปนี้

1.เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ

2. ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

3. รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุน

4. ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนด มาตรา 13(4)

5. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2555 สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จะเป็นองค์กรที่มีศักยภาพสูง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นที่ยอมรับในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. พัฒนาระบบบริหารจัดการและบุคลากรของสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาการศึกษาเอกชน

4. สนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 มีการแบ่งกลุ่มงานในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้กำหนด โครงสร้างของงานต่าง ๆ ออกเป็น 6 กลุ่มงาน ดังแผนภูมิ โครงสร้างการบริหารราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3

ประเภทและระดับของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

การจัดการศึกษาเอกชนภายในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อาศัยตามความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนพ.ศ.2550 โดยแบ่งประเภทและระดับการจัดการศึกษา ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 การจัดการศึกษาในระบบ

1.ประเภทสามัญ ประกอบด้วย

1.1 ระดับก่อนประถม

1.2 ระดับประถมศึกษา

1.3 ระดับมัธยมศึกษา

2.ประเภทอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประเภทที่ 2 การจัดการศึกษานอกระบบ

1.ประเภทสถาบันกวดวิชา

ประเภทที่ 3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

1.ประเภทสถานประกอบการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประอรศิริ อชีว์วัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย ในโรงเรียนด้านการยกย่องเชิดชูครู และนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษาไทยผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน⁶³

ธีรพันธ์ คงนาวัง ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มปัจจัย

⁶³ ประอรศิริ อชีว์วัฒน์, “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2542),บทคัดย่อ.

ที่ส่งผลต่อบทบาทจริงทั้ง 6 ด้าน ของผู้บริหาร โรงเรียนมี 4 กลุ่มปัจจัย คือ กลุ่มปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มปัจจัยด้านกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน กลุ่มปัจจัยด้านองค์การและกลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติงานธุรการของผู้บริหาร โรงเรียน ความร่วมมือของบุคลากรที่มีต่อผู้บริหาร โรงเรียน และการแบ่งสายงานของโรงเรียนเป็นฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน และที่ระดับ .05 จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ความสามารถด้านการใช้ภาษาของผู้บริหาร การให้ความสำคัญต่องานวิชาการ และค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน⁶⁴

ภมร สมดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า 1)ควรกำหนดตำแหน่งครูแนะแนวประจำโรงเรียนขยายโอกาส และกำหนดให้ครูดำรงตำแหน่งนี้พัฒนาวิชาชีพของตนเองให้ตรงกับการจัดกิจกรรมแนะแนว 2)ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูแนะแนว เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทั้งระบบ 3)ควรให้มีการประเมินการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกปีอย่างต่อเนื่อง 4)ควรส่งเสริมให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวให้ครบถ้วนทุกด้านและทุกบริการ 5) ควรให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หลังดำเนินการอบรมอย่างต่อเนื่อง⁶⁵

ภริณยู พิระพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 1)สภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าทุกโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมนักเรียนตาม

⁶⁴ธีรพันธ์ คงนาวัง, “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), บทคัดย่อ.

⁶⁵ ภมร สมดี, “การประเมินการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาลัทธศึกษาศาสตร์และการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2545), 90-91.

หลักสูตรมาช้านาน จึงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน ประชุม อบรม แลกเปลี่ยนความคิดกันมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช 2542 ผู้บริหาร ครู หันมาเอาใจใส่ พัฒนาส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพิ่มขึ้น เพราะคิดว่ากิจกรรมนักเรียนจะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 2) แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียนที่สรุปได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนมีนโยบายหรือปรัชญา การจัดตั้งกิจกรรมมีทั้งสองวิธี คือ ทั้งครูและนักเรียน สามารถเสนอเพื่อจัดตั้งกิจกรรมได้ ประเภทกิจกรรมที่นักเรียนสนใจคือ กีฬา ครูส่วนใหญ่รับเป็นที่ปรึกษากิจกรรม หลายโรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารองค์กรของชุมนุม มีการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมชุมนุม และโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีปฏิทินกิจกรรมนักเรียน การประเมินผลยังเป็นการประเมินของ ปรึกษาโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน หลายโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนและเพื่อนประเมินกันเอง แต่ไม่ปรากฏว่ามีการประเมินผลรวมทั้งโรงเรียน⁶⁶

จินตนา รอดเรืองคุณ ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหาร โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านกิจกรรมแนะแนว ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุดได้แก่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และประชุมชี้แจงแก่บุคลากร จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนาอบรม ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุด ได้แก่ กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ประชุมอบรมครู ให้มีความรู้ทักษะในการจัดกิจกรรม มีการประกาศยกย่องชมเชยให้กำลังใจครู และนักเรียนที่ทำคุณประโยชน์ ประสบความสำเร็จในการประกวดหรือแข่งขัน จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะๆตามสภาพจริง ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ ขาดวิทยากรท้องถิ่นที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ

⁶⁶ ภัทรชัย พิระพงษ์, “การบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545), บทคัดย่อ.

ดำเนินงาน ขาดตัวอย่างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้ปกครองไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรม⁶⁷

คาริน สุทธิสะอาด ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน ปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้ปกครอง และชุมชนไม่มีส่วนร่วม ขาดการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญแนะแนว กิจกรรมไม่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ สถานที่ไม่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ขาดแหล่งเรียนรู้ และครูได้รับการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถน้อยและไม่ต่อเนื่อง ด้านการประเมินผล และรายงาน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดเครื่องมือที่ใช้มาตรฐาน ไม่นำผลการประเมินไปใช้พัฒนา ขาดบุคลากรด้านการประเมินตามสภาพจริงไม่ต่อเนื่อง⁶⁸

รังสรรค์ จารุรักษ์ ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติของครูกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1)การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นงานหนึ่งซึ่งกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องดำเนินการและให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2)ก่อนที่ผู้บริหารจะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการอบรมผู้บริหารการศึกษา ระดับสูง 3)สถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างมีระบบแบบแผน มีการวัดผลตามสภาพจริง 4)

⁶⁷ จินตนา รอดเรืองคุณ, “การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหาร โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546), บทคัดย่อ.

⁶⁸ คาริน สุทธิสะอาด, “ปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547), บทคัดย่อ.

ผู้บริหารใส่พัฒนาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการจัดระบบการควบคุม ดูแล กำกับนิเทศติดตามประเมินผล ติดตามผล มีการให้ขวัญ กำลังใจบุคลากร โดยการดำเนินการตามกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการ กิจกรรม ให้การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดและพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้กับผู้ปกครองได้ทราบ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน⁶⁹

อรุณี อินทรปัญญา ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1)การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ขาดการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องและขาดการ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม 2)การจัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตาม ธรรมชาติ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน คือ ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนากิจกรรม และการนิเทศติดตามการประเมินผลการจัดกิจกรรม⁷⁰

กรองแก้ว จันทร์เกตุ ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดปทุมธานี พบว่า 1)การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม และมีการ กำหนดให้มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2)การจัด ทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจนกำหนดเป้าหมายการจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญในวิชาการ และวิชาชีพ 3)การดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรจัดครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจ จัดทำโครงการ ผลงาน ชิ้นงาน ตามศักยภาพ จัดทำ โปรแกรมชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านต่างๆ สอดคล้องกับความต้องการและ

⁶⁹ รังสรรค์ จารุรักษ์, “เจตคติของครูเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหาร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม” (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), บทคัดย่อ.

⁷⁰ อรุณี อินทรปัญญา, “ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548), บทคัดย่อ.

ความสนใจของผู้เรียนเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น และจัดกิจกรรมที่เสริมบุคลิกภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้เรียน 4) การจัดหาเครื่องมือในการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน⁷¹

พงษ์กร พูลสมบัติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า บทบาทเป็นผู้กำกับคิดตามผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารบุคคล บทบาทในการเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการ คุณภาพการบริหารบุคคล และคุณภาพการบริหารทั่วไปและบทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณ⁷²

วรนาฏ สิทธิฤทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สภาพปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญคือ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนน้อย บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงหรือนำเสนอผลงานมีน้อยและขาดการนิเทศติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ⁷³

คติ ปรีชา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง

⁷¹กรองแก้ว จันทร์เกตุ, “สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดปทุมธานี” (ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548), 123-124.

⁷²พงษ์กร พูลสมบัติ, “บทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย” (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 119.

⁷³วรนาฏ สิทธิฤทธิ์, “การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1” (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2550), บทคัดย่อ.

4 ด้าน กิจกรรมแต่ละด้านมีการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ซึ่งควรได้รับการพัฒนา คือ การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ปกครองนักศึกษาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลการประเมินให้บุคลากรทุกฝ่ายผู้ปกครองชุมชนรับทราบ⁷⁴

งานวิจัยต่างประเทศ

ไรอัน (Ryan) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานอนุบาลเด็กเล็ก ของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการศึกษาอยู่ในเมืองโคลัมเบีย ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเด็ก ๆ ได้มีโอกาสเลือกที่จะเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเองแล้วเด็กเหล่านั้นจะแสดงออกซึ่งศักยภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์มากกว่าการได้รับจากครูเป็นผู้กำหนดให้ทั้งนี้ครูจะต้องแสดงบทบาทของตนเป็นทั้งผู้อำนวยความสะดวก และผู้กำกับการเรียนรู้ของเด็กช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กัน⁷⁵

พอลเตอร์ (Porter) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารการศึกษา เช่นครูใหญ่ ศึกษาธิการเขต และผู้บริหารการศึกษาเฉพาะทางในรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก ในเรื่องการระดมทรัพยากรสู่กิจกรรมทางการบริหารเพื่อหาข้อยุติของระบบการบริหารงานในโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวน 55 คน พบว่า 1) 9 ใน 14 ของผู้บริหารสามกลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2) ภาระงานของผู้บริหารสามกลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญและ 3) สามารถจัดลำดับสำคัญได้ คือ ศึกษาธิการเขตกับครูใหญ่ และผู้บริหารเฉพาะทางกับครูใหญ่⁷⁶

⁷⁴ คติ ปรีชา, “การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง” (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2550), บทคัดย่อ.

⁷⁵ Sharon Kaye Ryan, Freedom to Choose : A Post-Structural Study of Child Centred Pedagogy in a Kindergarten Classroom (Columbia:Urban Education,Columbia University Teachers College,1999),21.

⁷⁶ Katherine. Leary Porter, The role of the special education administrator as perceived by principals. Superintendent, and special education administrator in West Virginia [Online], accessed 2 February 2004 . Available from <http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>

จอห์นสัน (Johnson) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแผนการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน พบว่า แผนการแนะแนวในปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมกับเป้าประสงค์ นอกจากนี้การสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียนจะสามารถนำมาใช้ได้กับฝ่ายกิจกรรมการป้องกันการศึกษาและผู้มีวิชาชีพเกี่ยวกับ การให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน⁷⁷

แอกทีน (Agthe) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูใหญ่และครู ยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ 2) ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น 3) ครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่าโครงการสอนของอำเภอมิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรของโรงเรียน 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีมิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น⁷⁸

เฟรเซอร์ (Frazier) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิซซิสซิปปี ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีบทบาทหน้าที่ใดที่ผู้ช่วยผู้บริหารไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขอบข่ายงานของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่จะรับผิดชอบงานเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำงาน การบริหาร การจัดการและนักเรียน ขอบข่ายงานที่ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนรับผิดชอบน้อยที่สุด คือ งานกิจกรรมนักเรียนและการเงิน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทั้งในเมืองและชนบทส่วนใหญ่จะใช้ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเป็นการฝึกฝนและนำไปสู่ตำแหน่งทางการศึกษาที่สูงขึ้น⁷⁹

⁷⁷Donita Louise Johnson, Significant Factors Influencing an Effective School Counseling Program[Online],accessed2February2004.Availablefrom<http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>

⁷⁸Robert R. Agthe, The Elementary Principals Perception of Their own and Teachers Role in Curriculum Decision Making [Online],accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>

⁷⁹Charles Robert Frazier, Roles and responsibilities of public middle school, junior high, and high school, assistant principals in the state of Mississippi [Online],accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

มาร์ติน (Martin) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจของผู้ช่วยผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการเตรียมการบริหารและงานในหน้าที่รับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ในงานปกติจำนวนมาก ผู้ช่วยผู้บริหารทำได้สำเร็จ และมีภาระงานประจำที่สำคัญซึ่งเป็นภารกิจของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น เป็นงานที่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบอยู่นอกจากนี้พบว่า ควรจัดหาวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการเตรียมการให้กับผู้ที่จะเป็นผู้บริหารใหม่เกี่ยวกับภาระงานประจำแม้ว่าต้องใช้เวลาเป็นสิ่งสำคัญก็ควรได้รับการฝึกฝน ภาระงานนี้รวมถึงการวางแผน การสังเกตผู้สอน การสื่อสาร ระเบียบวินัยของนักเรียน การประชุม ผู้ปกครอง การประเมินผลการบริหารและการประชุมนักเรียน⁸⁰

แคททีรอลล์ (Catherall) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสือ ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือของสหรัฐอเมริกา ระหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่ง ของภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจ เด็กชาย 14-15 ปี ควรจะได้รับการจูงใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีที่ทำสืบกันมาจากผลการศึกษา 3 ครั้ง ในระหว่างโครงการนำร่อง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วิชาการลูกเสือไม่ได้ขึ้นกับการรับสมาชิกใหม่หรือการรักษาจำนวนสมาชิกให้คงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับ การฝึกอบรม การเร้าความสนใจต่อวิชาลูกเสือมากกว่า⁸¹

ซิงควิน (Shinkwin) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อการพัฒนาองลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยยอลาสกา พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดีคืออารมณ์ดี สนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปรายและการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เยาวชนลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความ

⁸⁰ Timothy Patrick Martin, The perception of middle-level school assistant principals regarding their administrative preparation and the tasks they perform [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

⁸¹ Thomas S. Catherall, Varsity Scouting : An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Year-old Boys [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

พร้อมอยากเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองสนับสนุนให้ได้รับการแก้ไขตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มี ความมั่นใจ จัดตั้งกองลูกเสือเคร่งขรึมเกินไป จะพัฒนากองลูกเสือได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น⁸²

สรุป

บทบาทผู้บริหาร เป็นภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบหรืองานประจำของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งต้องทำในฐานะการดำรงตำแหน่งบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนยังได้รับการยอมรับจากวงการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศว่า มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณภาพโรงเรียนและสามารถนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารยุคใหม่ควรแสดงแนวทางที่จะนำพาครูทุกคนให้กระทำตามด้วยความตระหนัก รู้สึกรัก ภาคภูมิใจ และศรัทธา พร้อมทั้งจะพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอาจกล่าวได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องยึดหลักในการบริหารงานให้มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ตอบสนองพฤติกรรมหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ผู้บริหารต้องแสดงด้วยความเต็มใจและตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของครูทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งบทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของเฟรเรน และเคย์ (Farren and Kaye) ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการ 2) ผู้ประเมิน 3) ผู้คาดการณ์ 4) ผู้ให้คำปรึกษา 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เริ่มตามศักยภาพ การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

⁸² Anne. Shinkwin, Two Boy Scout troops : The impact of the Troop Culture on What Boys Learn [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 และ 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม 1 คน รวมทั้งสิ้น 618 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร ตามแนวคิดของแฟรเรน และเคย์ (Farren and Kaye) และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการจัดเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาปัญหา ศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียงผลงานเสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตลอดจนแปรผลการวิเคราะห์

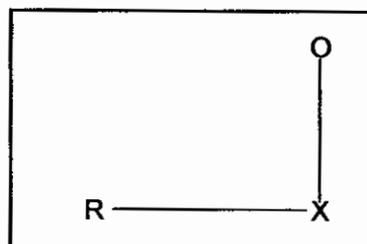
ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องตามคำแนะนำที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างปรับปรุงเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non - experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

- R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
- O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 90 โรงเรียน

โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 30 โรงเรียน และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-4 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 133 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

จากประชากร คือ โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 133 โรงเรียน ใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁷⁶ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 103 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามระดับช่วงชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 70 โรงเรียน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 23 โรงเรียน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-4 จำนวน 10 โรงเรียน ดังตารางที่ 3

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดเป็นสองกลุ่ม คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน และครู ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน จำนวน 103 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 618 คน ดังตารางที่ 3

⁷⁶ Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan , อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ กัวยวรรณ, พื้นฐานการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,2543),75.

ตารางที่ 3 แสดงประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ที่	ระดับการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล					รวม
				ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว	ครูที่รับผิดชอบงานดูแลนักเรียนพิการ	ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม	
1.	ช่วงชั้นที่ 1-2	90	70	70	140	70	70	70	420
2.	ช่วงชั้นที่ 1-3	30	23	23	46	23	23	23	138
3.	ช่วงชั้นที่ 1-4	13	10	10	20	10	10	10	60
รวมทั้งสิ้น		133	103	103	206	103	103	103	618

ที่มา : กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน, ข้อมูลจำนวนนักเรียน ครูในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2549 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3, 2549), 1-20.

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน
2. **ตัวแปรต้น** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร ตามแนวคิดของ แฟร์เรน และ เคย์ (Farren and Kaye) มีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้อำนวยการความสะดวก** หมายถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีลักษณะ ช่วยให้บุคลากรรู้คุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจ และทักษะที่เป็นจุดขายของคน ช่วยให้บุคลากรตระหนักถึง ความสำคัญของการวางแผนอนาคตด้านการทำงานในระยะยาว สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็น เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานของตนได้ ช่วยให้บุคลากรมีความเข้าใจและสามารถแสดงความต้องการของตนเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานได้

2. **ผู้ประเมิน** หมายถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีลักษณะ แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการทำงาน และผลการปฏิบัติตัวของสมาชิกในองค์กร อย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา แจ้งให้บุคลากรทราบความคาดหวัง และมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ว่าสิ่งใดมีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบัน และความมุ่งหวังในการปรับปรุงการทำงานต่อไป ซึ่งให้เห็น

ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงาน ผลการปฏิบัติตัวและเป้าหมายในงานอาชีพ เสนอแนะกิจกรรมที่ช่วยให้บุคลากร สามารถปรับปรุงการทำงาน และการปฏิบัติตัวของตนได้

3.ผู้คาดการณ์ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีลักษณะ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชีพ ช่วยให้บุคลากรสามารถให้ข้อมูลและเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ ซึ่งให้เห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นและการพัฒนาใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของบุคลากร

4.ผู้ให้คำปรึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีลักษณะ ช่วยให้บุคลากรแสดงเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานที่ตนต้องการได้ ช่วยเหลือบุคลากรในการคัดเลือกเป้าหมายในด้านการงานที่มีประสิทธิภาพให้เข้ากับความต้องการทางธุรกิจและตามเป้าหมายขององค์กร แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุน รวมทั้งอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5.ผู้ส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีลักษณะ ช่วยให้บุคลากรแต่ละคนสามารถพัฒนาแผนงานโดยละเอียดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานช่วยให้บุคลากรประสบความสำเร็จด้วยการประสานงานกับบุคคลในสาขาอาชีพอื่น ๆ ในองค์กรอภิปรายถึงความสามารถและเป้าหมายในหน้าที่การงานของบุคลากรกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสได้ ให้กับบุคลากรเหล่านั้นได้ สนับสนุนให้บุคลากรรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างแผนงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

3. **ตัวแปรตาม** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.ขั้นเตรียมความพร้อม หมายถึง หน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมความวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดการกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการ ได้บรรลุเป้าหมาย สิ่งที่โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อม ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดเวลาเรียน

2.ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดการกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์หลากหลายและสร้างจิตสำนึกที่ดีจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล

3.ขั้นการประเมินผลการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นเงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ การประเมินกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนรายกิจกรรม การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น และการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ การศึกษาดำเน่ง ประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร 5 ด้าน โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถาม ของ กนกวรรณ โสร้งจาดานนท์ ที่สร้างจากแนวคิด ของ แฟร์เรน และ เคย์ (Farren and Kaye)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ที่ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดเกี่ยวกับ แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของ กระทรวงศึกษาธิการ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) ของไลเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน⁷⁷

⁷⁷ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว.ประสานมิตร,2540),107-108.

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม ของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน รวม 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach)⁷⁸ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม รวมทั้งฉบับเท่ากับ .9907

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 103 โรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

⁷⁸ Lee J. Cronbach, Essentials of psychology Testing, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publishers, 1974), 161.

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นภาพรวมในการตอบคำถามการวิจัย ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) มีรายละเอียดดังนี้⁷⁹

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารหรือการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

⁷⁹ John W. Best, Research in Education, 4th ed. (New Jersey: Prentice – Hall, Inc., 1981), 182.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 และ 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 103 โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชุมนุม 1 คน รวมทั้งสิ้น 618 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของ แฟร์เรน และ เคย์ (Farren and Kaye) และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน และครู ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชมรม 1 คน รวมทั้งสิ้น 618 คน ได้รับการตอบกลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

ตอนที่ 4 บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และครูที่รับผิดชอบงานชมรม ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 โรงเรียน รวม 618 คน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง โดยหาค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	150	24.27
หญิง	468	75.73
รวม	618	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	137	22.17
36 - 45 ปี	187	30.26
46 - 55 ปี	194	31.39
สูงกว่า 45 ปี	100	16.18
รวม	618	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	0.81
ปริญญาตรี	450	72.82
สูงกว่าปริญญาตรี	163	26.37
รวม	618	100.00
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการ	103	16.67
รองผู้อำนวยการ	206	33.32
ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว	103	16.67
ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	103	16.67
ครูที่รับผิดชอบงานชมรม	103	16.67
รวม	618	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง		
1 - 5 ปี	188	30.42
6 - 10 ปี	124	20.06
11 - 15 ปี	114	18.45
16 - 20 ปี	65	10.52
มากกว่า 20 ปี	127	20.55
รวม	618	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 468 คน คิดเป็นร้อยละ 75.73 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 24.27 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มากที่สุด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 31.39 รองลงมา อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 30.26 และ อายุสูงกว่า 45 ปี น้อยที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 วุฒิกศัการระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 450 คน คิดเป็นร้อยละ 72.82 รองลงมา สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 26.37 และ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.81 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการมากที่สุด จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 33.32 ส่วนตำแหน่งอื่นๆ มีจำนวนเท่ากันตำแหน่งละ 103 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี มากที่สุด จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 30.42 รองลงมาคือ มากกว่า 20 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 20.55 และ 16-20 ปี น้อยที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 10.52

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 3

ในการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับตามเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 โดยภาพรวม

(n = 103)

บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3	(\bar{X})	($S.D$)	ระดับ
1. ผู้อำนวยการ (X ₁)	4.06	0.37	มาก
2. ผู้ประเมิน (X ₂)	3.94	0.39	มาก
3. ผู้คาดการณ์ (X ₃)	3.78	0.44	มาก
4. ผู้ให้คำปรึกษา (X ₄)	3.77	0.43	มาก
5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	3.85	0.42	มาก
รวม (X _{tot})	3.88	0.39	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้อำนวยการ ($\bar{X} = 4.06$, $S.D = 0.37$) ผู้ประเมิน ($\bar{X} = 3.94$, $S.D = 0.39$) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 3.85$, $S.D = 0.42$) ผู้คาดการณ์ ($\bar{X} = 3.78$, $S.D = 0.44$) และผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.77$, $S.D = 0.43$)

เมื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 6 - ตารางที่ 10

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้อำนวยการความสะดวก

(n = 103)

บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ผู้อำนวยการความสะดวก			
1. ผู้บริหารส่งเสริมและกระตุ้นให้ บุคลากรเห็นคุณค่าในงานอาชีพ ความ สนใจและเน้นทักษะที่เป็นจุดเด่นของ แต่ละบุคคล	4.02	0.42	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึง ความสำคัญของการวางแผนการทำงาน ในระยะยาว	4.09	0.45	มาก
3. ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานที่ เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของ บุคลากร	4.14	0.43	มาก
4. ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรเข้าใจความ ต้องการในการทำงานของตนเอง	4.09	0.36	มาก
5. ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากรได้ แสดงแผนการทำงานในอนาคต	3.96	0.41	มาก
รวม	4.06	0.37	มาก

จากตารางที่ 6 ด้านผู้อำนวยการความสะดวก พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.06, S.D = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = 4.14, S.D = 0.43) รองลงมาคือผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรเข้าใจความต้องการในการทำงานของตนเอง (\bar{X} = 4.09, S.D = 0.36) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงแผนการทำงานในอนาคตมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 3.96, S.D = 0.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้ประเมิน

(n = 103)

บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ผู้ประเมิน			
1. ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินการทำงานและ การปฏิบัติตนแก่บุคลากรอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	3.78	0.48	มาก
2. ผู้บริหารแจ้งให้บุคลากรทราบถึงความ คาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน	4.01	0.41	มาก
3. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร เกี่ยวกับสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานใน ปัจจุบัน เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ดีขึ้น	4.06	0.37	มาก
4. ผู้บริหารชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติตนและ เป้าหมายขององค์กร	3.95	0.41	มาก
5. ผู้บริหารเสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วย ให้บุคลากรสามารถปรับปรุงการ ปฏิบัติงานของตนเอง	3.90	0.47	มาก
รวม	3.94	0.39	มาก

จากตารางที่ 7 ด้านผู้ประเมิน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบัน เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.06, S.D = 0.37$) รองลงมาคือ ผู้บริหารแจ้งให้บุคลากรทราบถึงความคาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน ($\bar{X} = 4.01, S.D = 0.41$) และผู้บริหารแจ้งผล

การประเมินการทำงานและการปฏิบัติตนแก่บุคลากรอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.78, S.D = 0.48$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้คาดการณ์

(n = 103)

บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3	(\bar{X})	($S.D$)	ระดับ
ผู้คาดการณ์			
1. ผู้บริหารให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชีพที่เป็นปัจจุบันเพื่อประกอบการตัดสินใจและการบริหารงาน	3.65	0.46	มาก
2. ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	4.03	0.41	มาก
3. ผู้บริหารจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.62	0.58	มาก
4. ผู้บริหารชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากร	3.76	0.57	มาก
5. ผู้บริหารชี้ให้เห็นพัฒนาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรอาชีพ	3.81	0.48	มาก
รวม	3.78	0.44	มาก

จากตารางที่ 8 ด้านผู้คาดการณ์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03, S.D = 0.41$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารชี้ให้เห็นพัฒนาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรอาชีพ ($\bar{X} = 3.81, S.D = 0.48$) และผู้บริหารจัดให้มีสิ่ง

จำนวนความสะดวกเพื่อให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.62, S.D = 0.58$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านผู้ให้คำปรึกษา

(n = 103)

บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ผู้ให้คำปรึกษา			
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสดง เป้าหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ ต้องการได้	3.91	0.38	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรคัดเลือก เป้าหมายของตนเองเพื่อการปฏิบัติงาน ที่มีประสิทธิภาพ	3.80	0.47	มาก
3. ผู้บริหารสามารถนำเป้าหมายของบุคลากร ปรับให้ตรงกับความต้องการและเป้าหมาย ขององค์กร	3.67	0.47	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนปัจจัยที่ช่วยให้ บุคลากรประสบความสำเร็จในการ ปฏิบัติงาน	3.73	0.55	มาก
5. ผู้บริหารแสดงให้บุคลากรเห็นถึง อุปสรรคที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน	3.74	0.43	มาก
รวม	3.77	0.43	มาก

จากตารางที่ 9 ด้านผู้ให้คำปรึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.77, S.D=0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากร
แสดงเป้าหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ต้องการได้ ($\bar{X}=3.91, S.D=0.38$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรคัดเลือกเป้าหมายของตนเองเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.80$, $S.D=0.47$) และผู้บริหารสามารถนำเป้าหมายของบุคลากรปรับให้ตรงกับความต้องการและเป้าหมายขององค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.67$, $S.D=0.47$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (n = 103)

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3	(\bar{X})	($S.D$)	ระดับ
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน			
1. ผู้บริหารช่วยสนับสนุนให้บุคลากรสามารถพัฒนาแผนงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	3.96	0.46	มาก
2. ผู้บริหารช่วยให้บุคลากรประสานงานกับบุคคลในสาขาอื่น ๆ หรือหน่วยงานภายนอกจนประสบความสำเร็จ	3.71	0.51	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรอภิปรายถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	3.85	0.47	มาก
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมอภิปรายถึงเป้าหมายให้หน้าที่การงานกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสที่ดีให้	3.88	0.39	มาก
รวม	3.85	0.42	มาก

จากตารางที่ 10 ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, $S.D = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารช่วยสนับสนุนให้บุคลากรสามารถพัฒนาแผนงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.96$, $S.D = 0.46$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมอภิปรายถึงเป้าหมายให้หน้าที่การงานกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสที่ดีให้ ($\bar{X} = 3.88$, $S.D = 0.39$) และ

ผู้บริหารช่วยให้บุคลากรประสานงานกับบุคคลในสาขาอื่น ๆ หรือหน่วยงานภายนอกจนประสบผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71, S.D = 0.51$)

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ในการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	($S.D$)	ระดับ
1. ชั้นเตรียมความพร้อม (Y_1)	4.03	0.31	มาก
2. ชั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_2)	3.96	0.37	มาก
3. ชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3)	3.90	0.36	มาก
รวม (Y_{tot})	3.97	0.33	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชั้นเตรียมความพร้อม ($\bar{X} = 4.03, S.D = 0.31$) ชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.96, S.D = 0.37$) และชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.90, S.D = 0.36$) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 12 - ตารางที่ 14

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ขั้นเตรียมความพร้อม			
1. สถานศึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน	4.04	0.44	มาก
2. มีการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.01	0.40	มาก
3. มีการจัดทำหลักสูตรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม	4.06	0.40	มาก
4. มีการดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน	3.78	0.47	มาก
5. มีการดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.33	มาก
6. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.22	0.36	มาก
7. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.99	0.50	มาก
8. สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอต่อ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.81	0.54	มาก
9. มีการกำหนดกลุ่มผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.14	0.39	มาก
10. มีการจัดสรรเวลาหรือกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.13	0.35	มาก
รวม	4.03	0.31	มาก

จากตารางที่ 12 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, $S.D= 0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$, $S.D = 0.36$) รองลงมาคือ มีการดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.19$, $S.D = 0.33$) และมีการดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}= 3.78$, $S.D = 0.47$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	($S.D$)	ระดับ
ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
1. มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริม ประสบการณ์ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน	4.10	0.43	มาก
2. มีการสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายใน การจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน	3.73	0.61	มาก
3. มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน	4.29	0.40	มาก
4. มีการสำรวจความต้องการและความสนใจของ ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.91	0.42	มาก
5. มีการจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและ ปัจจุบัน	3.87	0.46	มาก
6. เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ	3.90	0.48	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของผู้เรียน	3.85	0.42	มาก
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.70	0.48	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
9. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน	4.16	0.35	มาก
10. มีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.08	0.38	มาก
รวม	3.96	0.37	มาก

จากตารางที่ 13 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} 3.96, $S.D = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = 4.29, $S.D = 0.40$) รองลงมาคือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน (\bar{X} = 4.19, $S.D = 0.35$) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 3.70, $S.D = 0.48$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
1. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้	4.15	0.37	มาก
2. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย	3.93	0.47	มาก
3. มีการศึกษา ติดตาม ควบคุม และกำกับการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบสม่ำเสมอ	3.97	0.39	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n = 103)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(\bar{X})	(S.D)	ระดับ
4. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางาน	3.94	0.43	มาก
5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมของผู้เรียน	3.28	0.71	ปานกลาง
6. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.02	0.44	มาก
7. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการผ่านช่วงชั้นอย่างชัดเจน	4.09	0.40	มาก
8. มีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.05	0.34	มาก
9. มีการจัดแสดงผลงานจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.78	0.48	มาก
10. มีการตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงด้านการบริหารให้ดีขึ้น	3.82	0.42	มาก
รวม	3.90	0.36	มาก

จากตารางที่ 14 ด้านขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D=0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, $S.D=0.71$) โดยกลุ่มข้อที่พบว่าอยู่ในระดับมากนั้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.15$, $S.D=0.37$) รองลงมาคือ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการผ่านช่วงชั้นอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.09$,

$S.D=0.40$) และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.28, S.D=0.71$)

**ตอนที่ 4 บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3**

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient) ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_{tot}	Y_{tot}
X_1	1						
X_2	.883**	1					
X_3	.850**	.921**	1				
X_4	.860**	.909**	.950**	1			
X_5	.838**	.918**	.942**	.920**	1		
X_{tot}	.920**	.965**	.975**	.969**	.965**	1	
Y_{tot}	.832**	.744**	.759**	.788**	.775**	.811**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารทุกด้าน [(X_1) , (X_2) , (X_3) , (X_4) , (X_5)] มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันทุกคู่

บทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันที่ ($r_{xy} = .811$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

บทบาทของผู้บริหารทุกด้าน [(X_1) , (X_2) , (X_3) , (X_4) , (X_5)] มีความสัมพันธ์กันทางบวกสูงทุกคู่กับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) พิจารณาค่าตัวแปรที่เข้าสมการตามลำดับความสำคัญ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 16 – 19

1. การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีรายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot})

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F	Sig
Regression	5	50.126	10.025	337.534	.000**
Residual	612	18.177	.030		
Total	617	68.304			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple R)	.857
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Squares)	.734
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Squares)	.732
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error)	.172

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	β	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่(Constant)	.984	.081		12.180	.000**
ผู้อำนวยการความสะอาด (X_1)	.623	.042	.687	14.763	.000**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5)	.320	.054	.389	5.739	.000**
ผู้ประเมิน (X_2)	.314	.056	.363	5.559	.000**
ผู้ให้คำปรึกษา (X_4)	.267	.057	.340	4.726	.000**
ผู้คาดการณ์ (X_3)	.136	.062	.181	2.196	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) ด้านผู้ประเมิน (X_2) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) และด้านผู้คาดการณ์ (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .857 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .734 นั่นคือ บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) ด้านผู้ประเมิน (X_2) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) และด้านผู้คาดการณ์ (X_3) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot}) คิดเป็นร้อยละ 73.40 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .732 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .172 ในลักษณะนี้แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) ด้านผู้ประเมิน (X_2) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) และด้านผู้คาดการณ์ (X_3) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = .984 + .623(X_1) + .320(X_5) + .314(X_2) + .267(X_4) + .136(X_3)$$

2. การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม (Y_1) มีรายละเอียดตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม (Y_1)

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F	sig
Regression	5	42.248	8.450	305.491	.000**
Residual	612	16.927	.028		
Total	617	59.175			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple R)	.845
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Squares)	.714
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Squares)	.712
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error)	.166

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	β	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่(Constant)	1.276	.078		16.370	.000**
ผู้อำนวยการ (X ₁)	.513	.041	.608	12.592	.000**
ผู้ให้คำปรึกษา (X ₄)	.410	.055	.560	7.505	.000**
ผู้คาดการณ์ (X ₃)	.302	.060	.431	5.051	.000**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	.260	.052	.350	4.982	.000**
ผู้ประเมิน (X ₂)	.185	.054	.230	3.395	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ บทบาทผู้บริหารด้านผู้อำนวยการ (X₁) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X₄) ด้านผู้คาดการณ์ (X₃) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X₅) และด้านผู้ประเมิน (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .845 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .714 นั่นคือ คือ บทบาทผู้บริหารด้านผู้อำนวยการ

สะดวก (X_1) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) ด้านผู้คาดการณ์ (X_3) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และด้านผู้ประเมิน (X_2) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม (Y_1) คิดเป็นร้อยละ 71.40 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .712 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .166 ในลักษณะนี้แสดงว่าบทบาทผู้บริหารด้านผู้อำนวยความสะดวก (X_1) ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) ด้านผู้คาดการณ์ (X_3) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และด้านผู้ประเมิน (X_2) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นเตรียมความพร้อม (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_1 = 1.276 + .513(X_1) + .410(X_4) + .302(X_3) + .260(X_5) + .185(X_2)$$

3. การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_2) มีรายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_2)

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F	Sig
Regression	4	61.112	15.278	419.171	.000**
Residual	613	22.343	.036		
Total	617	83.455			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple R)	.856
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Squares)	.732
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว(Adjusted R Squares)	.731
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error)	.191

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	β	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่(Constant)	.726	.089		8.159	.000**
ผู้อำนวยการควบคุม (X ₁)	.646	.062	.644	10.479	.000**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	.606	.082	.234	2.518	.000**
ผู้ประเมิน (X ₂)	.550	.078	.577	7.036	.000**
บทบาทของผู้บริหาร (X _{tot})	.512	.157	.544	3.270	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้อำนวยการควบคุม (X₁) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X₅) ด้านผู้ประเมิน (X₂) และ บทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .856 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ .732 นั่นคือ บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการควบคุม (X₁) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X₅) ด้านผู้ประเมิน (X₂) และบทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y₂) คิดเป็นร้อยละ 73.20 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .731 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .191 ในลักษณะนี้แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการควบคุม (X₁) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X₅) ด้านผู้ประเมิน (X₂) และบทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y₂) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_2 = .726 + .646(X_1) + .606(X_5) + .550(X_2) + .512(X_{tot})$$

4. การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3) มีรายละเอียดตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3)

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F	Sig
Regression	4	48.709	12.177	253.851	.000**
Residual	613	29.406	.048		
Total	617	78.115			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple R)	.790
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Squares)	.624
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Squares)	.621
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error)	.219

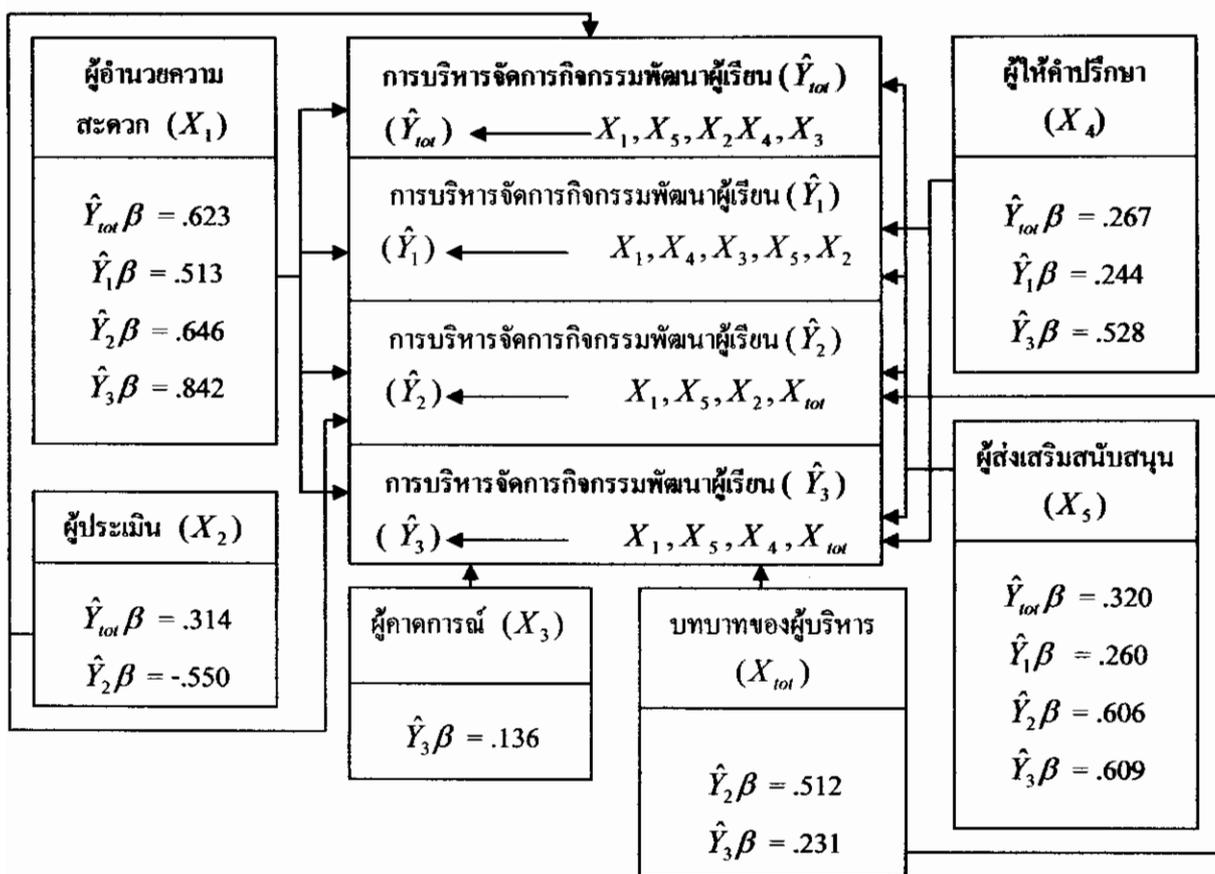
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	β	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่(Constant)	.923	.099		9.324	.000**
ผู้อำนวยการ (X ₁)	.842	.081	.868	10.347	.000**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	.609	.103	.716	5.905	.000**
ผู้ให้คำปรึกษา (X ₄)	.528	.101	.629	5.219	.000**
บทบาทของผู้บริหาร (X _{tot})	.231	.235	.352	5.230	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 12 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และบทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .790 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .624 นั่นคือ บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และบทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3) คิดเป็นร้อยละ 62.40 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .621 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .219 ในลักษณะนี้แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และบทบาทของผู้บริหาร (X_{tot}) ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_3 = .923 + .842(X_1) + .609(X_5) + .528(X_4) + .231(X_{tot})$$

→ หมายถึง ตัวแปรที่เข้าสมการ
 β หมายถึง สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน

แผนภูมิที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 2) การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 และ 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน และครู ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่ รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ขวภาษา 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชมรม 1 คน รวมทั้งสิ้น 618 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ตามแนวคิดของแฟร์เรน และ เคย์ (Farren and Kaye) และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ของ กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่า ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 สรุปข้อค้นพบการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา

2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย

เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยการด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้ให้คำปรึกษา และด้านผู้คาดการณ์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ในภาพรวม

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนของตนให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปเนื่องจากมีการแข่งขันกันสูง จึงทำให้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเอกชนมีการแข่งขันกันสูงมาก ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องแสดงบทบาทของตนเองมากตามไปด้วยไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา ดังนั้น ระดับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3 จึงอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประอรศิริ อธิวัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย ในโรงเรียนด้านการยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษาไทยผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา รอดเรืองคุณ ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหาร โรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารโรงเรียน ด้านกิจกรรมแนะแนว ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุดได้แก่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และประชุมชี้แจงแก่บุคลากร จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนา

อบรม ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติ
 อันดับสูงสุด ได้แก่ กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความ
 ถนัด ความสนใจ ประชุมอบรมครู ให้มีความรู้ทักษะในการจัดกิจกรรม มีการประกาศยกย่องชมเชย
 ให้กำลังใจครู และนักเรียนที่ทำคุณประโยชน์ ประสบความสำเร็จในการประกวดหรือแข่งขัน จัด
 ให้มีการประเมินผลเป็นระยะๆตามสภาพจริง ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ ขาดวิทยากรท้องถิ่นที่จะให้
 ความรู้แก่นักเรียน ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ
 ดำเนินงาน ขาดตัวอย่างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้ปกครองไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของ
 การจัดกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ จารุรักษ์ ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติของครู
 กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
 1)การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นงานหนึ่งซึ่งกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้อง
 ดำเนินการและให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2)ก่อนที่ผู้บริหารจะเข้าสู่
 ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการอบรมผู้บริหารการศึกษาระดับสูง 3)สถานศึกษามีการดำเนินงาน
 อย่างมีระบบแบบแผน มีการวัดผลตามสภาพจริง 4)ผู้บริหารได้พัฒนาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนมากขึ้น และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการจัดระบบการควบคุม ดูแล กำกับ
 นิเทศติดตามประเมินผล คิดตามผล มีการให้ขวัญกำลังใจบุคลากร โดยการดำเนินการตาม
 กระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำ
 โครงการ กิจกรรม ให้การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดและ
 พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งการจัดกิจกรรมพัฒนา
 ผู้เรียนของสถานศึกษาให้กับผู้ปกครองได้ทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สร้างความตระหนัก
 และเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลงาน
 ของครูอยู่ในรูปแบบเอกชนจึงทำให้ครูต้องมีความตื่นตัวมากและพยายามพัฒนาตัวเองให้มีความรู้
 ความสามารถมากขึ้น ตลอดจนผลงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้อยู่ในเกณฑ์ดี และครูทุกคน
 ต้องใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ในการคิดรูปแบบหรือวางแผนการตลอดจนการประเมินผล
 นักเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการรองรับการประเมินจาก สมศ. โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนคือ
 โรงเรียนจะต้องผ่านการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา
 ผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 อยู่ใน

ระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และชั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน มีการสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ มีการตัดสินใจผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงด้านการบริหารให้ดีขึ้นอย่างยุติธรรม ตลอดจนมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ยู พิระพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 1)สภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าทุกโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรมาช้านาน จึงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน ประชุม อบรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช 2542 ผู้บริหาร ครู หันมาเอาใจใส่ พัฒนาส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพิ่มขึ้น เพราะคิดว่ากิจกรรมนักเรียนจะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 2)แนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนที่สรุปได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนมีนโยบายหรือปรัชญา การจัดตั้งกิจกรรมมีทั้งสองวิธี คือ ทั้งครูและนักเรียน สามารถเสนอเพื่อจัดตั้งกิจกรรมได้ ประเภทกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ คือ กีฬา ครุส่วนใหญ่รับเป็นที่ปรึกษากิจกรรม หลายโรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารองค์การของชุมนุม มีการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมชุมนุม และ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีปฏิทินกิจกรรมนักเรียน การประเมินผลยังเป็นการประเมินของ ปรึกษาโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน หลายโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนและเพื่อนประเมินกันเอง แต่ไม่ปรากฏว่ามีการประเมินผลรวมทั้งโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ จารุรักษ์ ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติของครูกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1)การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นงานหนึ่งซึ่งกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องดำเนินการและให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2)ก่อนที่ผู้บริหารจะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการอบรมผู้บริหารการศึกษาาระดับสูง 3)สถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างมีระบบแบบแผน มีการวัดผลตามสภาพจริง 4)ผู้บริหารใส่ใจพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น และ

ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการจัดระบบการควบคุม คุณแล กำกับนิเทศติดตามประเมินผล ติดตามผล มีการให้ขวัญกำลังใจบุคลากร โดยการค้าเนินการตามกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการ กิจกรรม ให้การอบรมสัมมนา เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดและพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้กับผู้ปกครอง ได้ทราบอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน เอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 ในภาพรวม คือ บทบาทของผู้บริหารด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ส่งเสริม สนับสนุน ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้ให้คำปรึกษา และด้านผู้คาดการณ์ อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่องกิจกรรมจำเป็นที่ต้องมีอุปกรณ์ และมีค่าใช้จ่าย อีกทั้งต้องมีการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่าง ชัดเจน ตลอดจนต้องมีการประเมินเพื่อที่จะทำให้งานที่ออกมามีคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้อำนวยความสะดวก ในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุน และในฐานะผู้ประเมิน ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 ในภาพรวม โดยบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้ประเมินส่งผลผกผัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในฐานะผู้ประเมินผู้บริหารส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรเห็นคุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจและเน้นทักษะที่เป็นจุดเด่นของแต่ละบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน และในฐานะผู้ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารช่วยสนับสนุนให้บุคลากรสามารถพัฒนาแผนงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาเราจะพบว่าบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้ประเมินส่งผลผกผัน น่าจะมาจากกรณีที่ผู้บริหารเสนอแนะปรับปรุงงานอาจทำให้บุคลากรไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงทำให้บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้อำนวยความสะดวก ในฐานะผู้ ส่งเสริมสนับสนุน และในฐานะผู้ประเมิน ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 โดยบทบาทของผู้บริหาร ในฐานะผู้ประเมินส่งผลผกผัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสัน (Johnson) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแผนการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน พบว่า แผนการแนะแนวใน ปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมกับเป้าประสงค์ นอกจากนั้นการสำรวจ ประสิทธิภาพของแผนงานของโรงเรียนจะสามารถนำมาใช้ได้กับฝ่ายกิจกรรมการป้องกันการศึกษและผู้มี วิชาชีพเกี่ยวกับ การให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษายาทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษายาทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนควรแสดงบทบาทของตนเองในฐานะผู้ให้คำปรึกษาอย่างเต็มใจและเต็มที่เพราะการให้คำปรึกษาจะทำให้ผู้บริหารทราบปัญหาของบุคลากรในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรด้วย ว่าตัวเองไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ปฏิบัติงานเพียงแต่ผู้เดียว
2. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนบุคลากรให้เข้าใจถึงขั้นตอนการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น และพัฒนาการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อไป
3. บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้อำนวยความสะดวก ในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุน และในฐานะผู้ประเมิน ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ดังนั้นผู้บริหารควรทำหน้าที่ในส่วนนี้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน โรงเรียนเอกชน
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเอกชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกวรรณ โสรัจจทานนท์. “บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่สัมพันธ์กับแบบแผนพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณครู.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- กรมพลศึกษา. งานแนะแนว . ม.ป.ท., โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 .กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____. “การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน” วารสารปฏิรูปการศึกษา 6 (มิถุนายน–กรกฎาคม 2545):13-14.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน .กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ,2549.
- _____. คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรองแก้ว จันทร์เกตุ. “สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของ รัฐ จังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การปฏิรูปการศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- คติ ปรีชา. “การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2550.
- จินตนา รอดเรืองคุณ. “การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหาร โรงเรียนนาร่องและ โรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- เจริญศักดิ์ ศีแสน. หลักการจัดกิจกรรม สาระสำคัญของกิจการการลูกเสือกองลูกเสือศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเวียงป่าเป้า [Online] . Accessed 4 /9/50 from <http://gotoknow.org/blog/nfejaroensak>.
- ชัยนิตย์ พรรณาวร. เอกสารประกอบการบริหารงานลูกเสือ คู่มือเจ้าหน้าที่ลูกเสือ เล่ม 2 . ปราชินบุรี : สำนักงานลูกเสือโรงเรียนปราชญ์ราษฎร์อารุง, ม.ป.ป.
- ชัยยุทธ วัชรานนท์. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตอักษร, 2550.

- คาริน สุทธิสะอาด. “ปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- ธีรพันธ์ คงนาวัง. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ปกรณ์ ศรีคอนไผ่. การพัฒนาครูและผู้บริหาร. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหาร, 2543.
- ประณม จันทิม. “แนะแนวในยุคเงินบาทลอยตัว.” วารสารแนะแนว. 31, 168. (2540): 2.
- ประอรศิริ ชิววัฒน์. “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว. ประสานมิตร, 2540.
- พีรเดช พงศ์งามสง่า. นิยามศัพท์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ตอนที่ 11) [Online]. Accessed 17/02/51. Available from http://km.neo-2.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1237&Itemid=50
- ภมร สมดี. “การประเมินการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2545.
- ภรณ์ยุ พิระพงษ์. “การบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ.” วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ภัทรา อารีย์. “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน.” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- รังสรรค์ จารุรักษ์. “เจตคติของครูเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2540.

- โรงเรียนสายอักษร , ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน [Online]. Accessed 17/02/51. Available from <http://www.saiaksorn.ac.th/course.php>.
- วรรณภา สิทธิฤทธิ. “การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำปาง เขต 1” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2550.
- วันทนา เมืองจันทร์. “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหารสถานศึกษา.” วิทยจารย์ 99,5.(สิงหาคม 2543). :10-15.
- วันัดดา ปิยะศิลป์ .“ได้เปรียบ เสียเปรียบ”. วารสารแนะแนว. 167.(2540):69.
- วินิจ เกตุจำ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล. “สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย.” วารสารวิชาการ 3, 5 (เมษายน 2544):41-51.
- ศวีวรรณ จันทร์วงศ์. หลักการแนะแนว. อุดรธานี : สถาบันราชภัฏอุดรธานี , 2542 .
- สมศักดิ์ สิ้นทุระเวชญ์. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2544.
- สวัสดิ์ อุดมโกชน. “นโยบายรับต่อการศึกษาของเอกชนภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ.” วารสาร การศึกษาเอกชน 7,72 (มกราคม 2541):9.
- สุรศักดิ์ ปาเส. “การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน.” วารสารวิชาการ 4, 8 (มกราคม 2545). :25-31.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. สถาบัน พัฒนาผู้บริหารการศึกษา. บริหารศาสตร์. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. เล่ม 5 . กรุงเทพมหานคร: คัมปายอิมเมจจิ่ง, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ทนทางสู่ ความหวังและอนาคตของชาติ . ม.ป.ท., 2540.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2545.
- _____ . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน . กรุงเทพฯ มหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____ . ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 5 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.กระทรวงศึกษาธิการ. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2549 . ม.ป.ท.,2549.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน . กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ,2551.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2549.

อรุณี อินทรปัญญา. “ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2548.

อาคม วัชโรสง. หน้าที่ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา . สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ,2547.

อุษณีย์ โพธิสุข. กลยุทธ์ทางการศึกษาผู้เรียนสำคัญที่สุด ในร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2543.

ภาษาต่างประเทศ

Agthe,Robert R. The Elementary Principals Perception of Their own and Teachers Role in Curriculum Decision Making [Online].Accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>

Best, John. W. Research in Education. 4thed.New Jersey : Prentice – Hall,Inc.,1981.

Bruner, Jerome S.The Process of Educations. New York:Vintage Books,1971.

Catherall,Thomas S. Varsity Scouting : An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Year-old Boys [Online]. Accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

Cronbach, Lee J. Essentials of psychology Testing.3rded. New York : Harper & Row Publishers,1974.

- Daniel Katz and Khan Robert L. The Social Psychology of Organization. 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, 1978.
- English, Horace B. and Ava English, Champney. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. London : Longmans , Green and Co., 1970.
- Farren Caela and Beverly L. Kaye, "New skills for New Leadership Roles" in The Leader of Foundation, 3rd ed. New York: The Drucker Foundation, 1996.
- Frazier, Charles Robert. Roles and responsibilities of public middle school, junior high, and high school, assistant principals in the state of Mississippi [Online]. Accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>
- Johnson, Donita Louise. Significant Factors Influencing an Effective School Counseling Program [Online]. Accessed 2 February 2004. Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>
- Langley, Robert W. Intermediate School Principal . New York : John Wiley & Son, 2003.
- Leary Porter, Katherine. The role of the special education administrator as perceived by principals. Superintendent, and special education administrator in West Virginia [Online]. Accessed 2 February 2004. Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/309793/>
- Martin, Timothy Patrick. The perception of middle-level school assistant principals regarding their administrative preparation and the tasks they perform [Online]. Accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>
- Michael, Hogg A. Social Psychology. Texas : Argus Communications A Division of DLM, 1998.
- Miller , Carroll H. Foundation of Guidance. New York : Harper & Row Publisher, Inc., 1971.
- Mintzberg, Henry . The Nature of Managerial Work . New York : Harper & Row, 1973.
- Ryan, Sharon Kaye . Freedom to Choose : A Post-Structural Study of Child Centered Pedagogy in a Kindergarten Classroom. Columbia : Urban Education, Columbia University Teachers College, 1999.
- Shinkwin, Anne. Two Boy Scout troops : The impact of the Troop Culture on What Boys Learn [Online]. Accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

Small, James F. "Role Options for School Administration." in Jack A. Culbertson, Curtis Henson, and Ruel Morrison, eds., Performance Objectives for School Principalship. California : Mc Cutchan Publishing Corporation, 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

และหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี นิลกรณ์
หัวหน้าภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Ph.D. (Statistics) Carngie Mellon University, U.S.A
2. ดร.มานะ อัครบัณฑิต
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3
ดุชฎีบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์
3. นางสาวอัญชลี นิมสะอาด
ครู อันดับ คศ.2 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรศุภราชบุรีรังสรรค์)
กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ดร.มงคล ภาธรภูวนนท์
ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มเงิน "วิเศษสมุทคุณ"
ดุชฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
5. นายอุเทน ธานนท์
ผู้อำนวยการโรงเรียนอานวยศิลป์ธนบุรี
ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ 0520.203.2/๖-๕1

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

๒5 มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.มานะ อัครบัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางวรรณมา หมาดเพ่ง รหัสนักศึกษา 48252315 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอลงความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบความ
ตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกับหนังสือนี้ ทั้งนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร. / โทรสาร 034 - 219136

ภาคผนวก ข
รายชื่อกลุ่มทดลองเครื่องมือ
และหนังสือขอทดลองเครื่องมือ

รายชื่อกลุ่มทดลองเครื่องมือ

1. โรงเรียนมณีวัฒนา
2. โรงเรียนดวงวิภา
3. โรงเรียนอำนวยการศิลป์ธนบุรี
4. โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (2 ภาษา)
5. โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

ที่ ศษ 0520.203.2/ว. 46

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

3 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอัญมณีสัมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางวรรณ หมายแดง รหัสนักศึกษา 48252315 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร "

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขออนุญาตขอให้ นางวรรณ หมายแดง
ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาที่ท่านรับผิดชอบอยู่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข
และพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง ภาควิชาการบริหารการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. วาชนีย์ เชาว์ดำรงค์)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 034 - 219136

ภาคผนวก ค
รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนพรประสาธวิทยา	29. โรงเรียนปัญญาศักดิ์
2. โรงเรียนมนตรวิทยา	30. โรงเรียนประมุขวิทยา
3. โรงเรียนฤดีศึกษา	31. โรงเรียนพิมลวิทย์
4. โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา	32. โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
5. โรงเรียนจันทร์วิทยา	33. โรงเรียนศรีอุทัย
6. โรงเรียนพัฒนาวิทยา	34. โรงเรียนธรรมภิรักษ์
7. โรงเรียนกุศลศึกษา	35. โรงเรียนประทุมสุรณี
8. โรงเรียนนิลประพันธ์	36. โรงเรียนพรทิพย์พระราม 2
9. โรงเรียนปิยะมิตร	37. โรงเรียนภูมิสุขศึกษา
10. โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา	38. โรงเรียนกสิณธรอนุสรณ์
11. โรงเรียนอยู่เย็นวิทยา	39. โรงเรียนจินดาศึกษา
12. โรงเรียนเทพกาญจนา	40. โรงเรียนวิชัยวิทยา
13. โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี	41. โรงเรียนปัญญาศักดิ์บางบอน
14. โรงเรียนบำรุงวิทยาธนบุรี	42. โรงเรียนกมลจักษ์
15. โรงเรียนมงคลวิจิตรวิทยา	43. โรงเรียนปัญญาวิทยา
16. โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณ	44. โรงเรียนน้ำชลชานาญกุล
17. โรงเรียนเฉลิมศึกษา	45. โรงเรียนอำนวยการศิลป์ศึกษา
18. โรงเรียนอนุชนบางกอกน้อย	46. โรงเรียนพัฒนวิทย์
19. โรงเรียนสมิทธิพงษ์	47. โรงเรียนสุพิชญา
20. โรงเรียนจารุวัฒนานุกุล	48. โรงเรียนศานติวิทยา
21. โรงเรียนสิรินุสรณ์วิทยา	49. โรงเรียนอำนวยการวงศวิทยา
22. โรงเรียนสถาพรศึกษา	50. โรงเรียนสุภาคมวิทยา
23. โรงเรียนเอกประสิทธิ์ศึกษา	51. โรงเรียนดุสิตวิทยา
24. โรงเรียนทองพูน	52. โรงเรียนดรุณวิทย์วิทยา
25. โรงเรียนจันทศิริวิทยา	53. โรงเรียนมังคละศึกษา
26. โรงเรียนเลิศล้ำ	54. โรงเรียนสหบำรุงวิทยา
27. โรงเรียนเยาวลักษณ์วิทยาธนบุรี	55. โรงเรียนกรุงธนวิทยากวีน
28. โรงเรียนเมตตาวิทยา	56. โรงเรียนประสาทวิทยาอนุชน

57. โรงเรียนแสงมณี
 58. โรงเรียนปิยะวิทยาดลิ่งชัน
 59. โรงเรียนตรุณวัฒนา
 60. โรงเรียนศิลปะบำรุง
 61. โรงเรียนจินตามณี
 62. โรงเรียนสิริอักษรธนบุรี
 63. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา
 64. โรงเรียนเพลิมพัฒนา
 65. โรงเรียนสารสาสน์สุขสวัสดิ์
 66. โรงเรียนศึกษาสมบูรณ์อนุสรณ์
 67. โรงเรียนเลิศล้ำ
 68. โรงเรียนปิยะพัฒน์
 69. โรงเรียนศิริรักษ์วิทยา
 70. โรงเรียนบำรุงวิชา
 71. โรงเรียนภาษาอนุสรณ์ ธนบุรี
 72. โรงเรียนผดุงกิจวิทยา
 73. โรงเรียนวีรสุนทร
 74. โรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค
 75. โรงเรียนโรจนนิมิตวิทยา
 76. โรงเรียนสมรรถภาพวิทยา
 77. โรงเรียนบางอ้อศึกษา
 78. โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์
 79. โรงเรียนธนบุรีศึกษา
 80. โรงเรียนเลิศพัฒนาศึกษา
 81. โรงเรียนแม่พระประจักษ์
 82. โรงเรียนสารสาสน์ธนบุรี
 83. โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี(2ภาษา)
 84. โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา
 85. โรงเรียนพิชญ์ชนก
 86. โรงเรียนแสงอรุณ
 87. โรงเรียนเสสะเวชวิทยา
 88. โรงเรียนรุ่งอรุณ
 89. โรงเรียนทิวไผ่งาม
 90. โรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนต์
 91. โรงเรียนสารสาสน์ประชาอุทิศพิทยาคาร
 92. โรงเรียนซางตาครู้สศึกษา
 93. โรงเรียนศิริธนาศึกษา
 94. โรงเรียนสตรีวृทฒศึกษา
 95. โรงเรียนซจรโรจนวิทยา
 96. โรงเรียนบูรณวิทย์
 97. โรงเรียนบูรณะศึกษา
 98. โรงเรียนเขมะสิริอนุสรณ์
 99. โรงเรียนฐานปัญญา
 100. โรงเรียนกสิณธรวิทยา
 101. โรงเรียนสารสาสน์ประชาอุทิศพิทยาคาร
 102. โรงเรียนบุญเสริมวิทยาธนบุรี
 103. โรงเรียนสมบุญวิทย์

ที่ ศธ 0520.107(นร)/ว. 3667

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

27 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางวรรณ หมายเท่ง นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาท
ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร”
มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากรองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนในโรงเรียนของท่าน
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านโปรดแจ้งรองผู้อำนวยการ และครูสอนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบถามให้แก่
นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Correcte d Item- Total Correlati on	Cronbach' s Alpha if Item Deleted
b_1	213.1000	1806.0241	.7462	.9906
b_2	213.1333	1808.4644	.8447	.9906
b_3	213.1333	1790.1885	.7824	.9905
b_4	213.0667	1809.9264	.6739	.9907
b_5	213.1000	1790.4379	.8075	.9905
b_6	213.5000	1772.6724	.8300	.9905
b_7	213.3000	1806.0103	.5861	.9908
b_8	213.3667	1802.7920	.7689	.9906
b_9	213.4000	1783.6966	.8932	.9904
b_10	213.5667	1752.1161	.9139	.9904
b_11	213.5000	1775.0172	.8839	.9904
b_12	212.9667	1802.9989	.7756	.9906
b_13	213.1667	1827.3161	.3174	.9911
b_14	213.0333	1795.7575	.8006	.9905
b_15	213.2000	1792.3034	.8478	.9905
b_16	213.1667	1797.6609	.9123	.9905
b_17	213.3000	1802.9759	.8328	.9905
b_18	213.3333	1780.7816	.8321	.9905
b_19	213.4000	1793.3517	.6137	.9908
b_20	213.4333	1784.3920	.7222	.9906

b_21	213.3333	1776.5057	.8841	.9904
b_22	213.5667	1771.7023	.8218	.9905
b_23	213.2333	1773.6333	.8863	.9904
b_24	213.4667	1769.3609	.9046	.9904
c_1	213.3000	1801.5966	.7504	.9906
c_2	213.3667	1786.5851	.8759	.9904
c_3	213.8000	1784.4414	.8462	.9905
c_4	213.4667	1775.8437	.9211	.9904
c_5	213.2667	1795.6506	.8253	.9905
c_6	213.3667	1769.3437	.9518	.9903
c_7	213.5000	1781.4310	.8368	.9905
c_8	213.2667	1820.6161	.3715	.9911
c_9	213.3667	1782.5851	.8546	.9905
c_10	213.5000	1791.4310	.7419	.9906
c_11	213.3333	1788.4368	.7674	.9906
c_12	213.6667	1770.0230	.8186	.9905
c_13	213.1333	1828.6713	.4046	.9909
c_14	213.6333	1761.7575	.9370	.9903
c_15	213.4000	1794.8690	.7779	.9906
c_16	213.6000	1787.5586	.6853	.9907
c_17	213.5000	1759.4310	.9482	.9903
c_18	213.5667	1765.9092	.9092	.9904
c_19	213.4000	1765.9034	.9159	.9904
c_20	213.5000	1775.0172	.8550	.9904
c_21	213.5000	1773.3621	.9364	.9903
c_22	213.7000	1783.9414	.8726	.9904
c_23	213.3333	1778.5747	.9276	.9904

c_24	213.6333	1766.0333	.8907	.9904
c_25	213.7333	1749.3747	.9318	.9904
c_26	213.8333	1761.7989	.9066	.9904
c_27	213.5667	1769.9092	.8914	.9904
c_28	213.7333	1761.0299	.9516	.9903
c_29	213.7333	1760.6161	.9060	.9904
c_30	213.5000	1778.3276	.9091	.9904

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.9907	54

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับถามผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และครูได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานชมรม 1 คน รวม 6 คน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3

2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คำตอบที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่แสดงพฤติกรรมออกมาตามสภาพความเป็นจริง และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นและทัศนะต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครในโอกาสต่อไป

นางวรรณมา หมาดเท่ง

นักศึกษาระดับปริญญาโท

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่บอถึง สถานภาพปัจจุบันของท่าน

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. อายุ

- () ต่ำกว่า 35 ปี
() 36 - 45 ปี
() 46 - 55 ปี
() สูงกว่า 55 ปี

3. วุฒิการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งปัจจุบัน

- () ผู้อำนวยการ
() รองผู้อำนวยการ
() ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว
() ครูที่รับผิดชอบงาน ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
() ครูที่รับผิดชอบงานชมรม

5. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

- () 1 - 5 ปี
() 6 - 10 ปี
() 11 - 15 ปี
() 16 - 20 ปี
() มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาข้อความอย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรม บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่แสดงตามสภาพความเป็นจริงของหน่วยงานของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ผู้อำนวยการความสะดวก							
1.	ผู้บริหารส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรเห็นคุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจและเน้นทักษะที่เป็นจุดเด่นของแต่ละบุคคล						1 ☐
2.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการทำงานในระยะยาว						2 ☐
3.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร						3 ☐
4.	ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรเข้าใจความต้องการในการทำงานของตนเอง						4 ☐
5.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงแผนการทำงานในอนาคต						5 ☐
ผู้ประเมิน							
6.	ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินการทำงานและการปฏิบัติตนแก่บุคลากรอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา						6 ☐
7.	ผู้บริหารแจ้งให้บุคลากรทราบถึงความคาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน						7 ☐
8.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบัน เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น						8 ☐

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ผู้ประเมิน							
9.	ผู้บริหารชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายขององค์กร						9 ☐
10.	ผู้บริหารเสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง						10 ☐
ผู้คาดการณ์							
11.	ผู้บริหาร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชีพที่เป็นปัจจุบัน เพื่อประกอบการตัดสินใจและการบริหารงาน						11 ☐
12.	ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน						12 ☐
13.	ผู้บริหารจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา						13 ☐
14.	ผู้บริหารชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของบุคลากร						14 ☐
15.	ผู้บริหารชี้ให้เห็นพัฒนาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรอาชีพ						15 ☐
ผู้ให้คำปรึกษา							
16.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสดงเป้าหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ต้องการได้						16 ☐
17.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรคัดเลือกเป้าหมายของตนเองเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ						17 ☐
18.	ผู้บริหารสามารถนำเป้าหมายของบุคลากรปรับให้ตรงกับความต้องการและเป้าหมายขององค์กร						18 ☐
19.	ผู้บริหารสนับสนุนปัจจัยที่ช่วยให้บุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน						19 ☐
20.	ผู้บริหารแสดงให้บุคลากรเห็นถึงอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน						20 ☐

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน							
21	ผู้บริหารช่วยสนับสนุนให้บุคลากรสามารถพัฒนาแผนงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน						21 ☐
22	ผู้บริหารช่วยให้บุคลากรประสานงานกับบุคคลในสาขาอื่น ๆ หรือหน่วยงานภายนอกจนประสบผลสำเร็จ						22 ☐
23	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรอภิปรายถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงาน						23 ☐
24	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมอภิปรายถึงเป้าหมายให้หน้าที่การงานกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสที่ดีให้						24 ☐

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาข้อความอย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่แสดงตามสภาพความเป็นจริงของหน่วยงานของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับความพร้อมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับความพร้อมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับความพร้อมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับความพร้อมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับความพร้อมน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ขั้นเตรียมความพร้อม							
1	สถานศึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน						1 ☐
2	มีการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						2 ☐
3	มีการจัดทำหลักสูตรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม						3 ☐
4	มีการดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน						4 ☐
5	มีการดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						5 ☐
6	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						6 ☐
7	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						7 ☐
8	สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						8 ☐
9	มีการกำหนดกลุ่มผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน						9 ☐
10	มีการจัดสรรเวลาหรือกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม						10 ☐
ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
11	มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน						11 ☐
12	มีการสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน						12 ☐
13	มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน						13 ☐

ข้อที่	การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
14	มีการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						14 ☐
15	มีการจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและปัจจุบัน						15 ☐
16	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ						16 ☐
17	มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน						17 ☐
18	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						18 ☐
19	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน						19 ☐
20	มีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้						20 ☐
ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
21	มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้						21 ☐
22	มีการใช้เครื่องมือในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย						22 ☐
23	มีการศึกษา ติดตาม ควบคุม และกำกับการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบสม่ำเสมอ						23 ☐
24	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางาน						24 ☐
25	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานระหว่างจัดกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมของผู้เรียน						25 ☐

ข้อที่	การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความพร้อม					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
26	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรมอย่างชัดเจน						26 ☐
27	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการผ่านช่วงชั้นอย่างชัดเจน						27 ☐
28	มีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน						28 ☐
29	มีการจัดแสดงผลงานจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม						29 ☐
30	มีการตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงด้านการบริหารให้ดีขึ้น						30 ☐

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางวรรณมา หมาดเพ่ง
ที่ทำงาน	River Side Lower Weir Dnd Dribstow Ross on-wye Hereforbsitire (HFBS) ENGLAND (008-44-19895687771)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยครูยะลา (วิชาเอกการประถมศึกษา)
พ.ศ.2542	ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรี (วิชาเอกคณิตศาสตร์)
พ.ศ.2548	ศึกษาดำรงระดับปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2535-2541	ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบุษยรัตน์ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2541-2544	ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอำนวยการศิลป์ธนบุรี เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2545-2549	ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2550-ปัจจุบัน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว ประเภทอสังหาริมทรัพย์ Hereforbsitire (HFBS) ENGLAND